

ОБЩИНА КОПРИВЩИЦА

МОТИВИ С ДОКЛАД ПО ПРИЕМАНЕ НА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА КОПРИВЩИЦА 2021-2028

На основание чл. 21, ал. 2 от Закона за местното самоуправление и местната администрация, чл. 8, чл. 26, ал. 3 и ал. 4 и чл. 28, ал. 2 от Закона за нормативните актове, в изпълнение на чл. 77 и във връзка с чл. 76, ал. 3 от Административнопроцесуалния кодекс, предоставяме на вниманието на обществеността в община Копривщица в регламентирания 30-дневен срок, считано от 15.11.2020 година, от обявяването на интернет страницата на Община Копривщица: <http://koprivshitsa-bg.com/>, за обсъждане, становища, предложения, мнения, възражения, препоръки и др., по проект на Програма за управление на отпадъците на община Копривщица 2021-2028, като такива могат да бъдат предоставяни на e-mail: info@koprivshitsa-bg.com, или в деловодството на Община Копривщица на адрес: п.к. 2077 гр. Копривщица, общ. Копривщица, обл. Софийска, ул. „Любен Каравелов“ №16.

МОТИВИ:

В съответствие с разпоредбите на чл. 28, ал. 2 от Закона за нормативните актове, към проекта на Програма за управление на отпадъците на община Копривщица 2021-2028, прилагаме съответните мотиви, както следва:

I. Причини, които налагат приемането на Програма за управление на отпадъците на община Копривщица 2021-2028. Предварителната оценка на въздействието.

Програмата за управление на отпадъците на община Копривщица за периода 2021-2028 г. е изготвена на основание чл.52 (1) от Закона за управление на отпадъците с цел да подпомогне администрацията в прилагането на законодателството в сферата на управлението на отпадъците. Програмата се разработва и приема за период, който следва да съвпада с периода на действие на Националния план за управление на отпадъците и се актуализира при промяна във фактическите или нормативните условия.

Съгласно чл. 16 от Закона за управление на отпадъците Кметът на общината организира управлението на дейностите по отпадъците, образувани на нейна територия, съобразно изискванията на този закон и Наредбата на Общинският съвет, с която определя условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци, на територията на общината, разработена съгласно изискванията на този закон и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, както и заплащането за предоставяне на съответните услуги по реда на Закона за местните данъци и такси.

Съгласно чл. 19 от ЗУО, кметът на общината организира управлението на битовите и строителните отпадъци, образувани на нейна територия, съобразно изискванията на този закон. Кметът на общината осигурява условия, при които всеки притежател на битови отпадъци се обслужва от лица, на които е предоставено право да извършват дейности по тяхното събиране, транспортиране, оползотворяване и/или обезвреждане.

С плана се цели намаляване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда и здравето на населението, както и постигане на максимално ефективно използване на ресурсите, разкриване на нови пазари и създаване на нови работни

ОБЩИНА КОПРИВЩИЦА

места. Важна част от Плана е създаването на максимални условия за предотвратяване образуването на отпадъци. ПУО се основава на следните основни принципи:

✓ "Предотвратяване" - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно.

✓ "Разширена отговорност на производителя" и "замърсителят плаща" – лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве.

✓ "Превантивност" – потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап.

✓ "Близост" и "самодостатъчност" – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близко до мястото на тяхното образуване, като отпадъците, генерирани в ЕС, трябва да бъдат третирани в рамките на Съюза.

✓ „Участие на обществеността“ – съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост, имат възможност да участват в разработването на планове за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците и имат достъп до тях след разработването им.

II. Целите, които се поставят:

Програмата за управление на отпадъците има за цел да осигури на община Копривщица инструмент за планиране на необходимите ресурси, мерки и дейности за предоставяне на качествени услуги по управление на отпадъците на жителите на общината и да подобри управлението на отпадъците в съответствие с общоевропейската йерархия за отпадъците.

✓ Рециклиране и подготовка за повторна употреба на битови отпадъци от хартия, картон, пластмаси, метали и стъкло. Рециклиране и оползотворяване на биоотпадъци.

✓ Отклоняване на битови биоразградими отпадъци от депата.

✓ Подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване, включително чрез насипни дейности и чрез влагане на рециклирани строителни материали.

✓ Материално оползотворяване при строителство на пътища.

✓ Селективно разделяне и материално оползотворяване при СМР или премахване на строежи извън предходния ред.

III. Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата наредба:

Прилагането на Програмата няма да е свързано с изразходване на допълнителни финансови средства от бюджета на Общината, както и с ангажиране на допълнителни човешки ресурси.

IV. Очаквани резултати от прилагането на ПУО

Очаква се изпълнението на Програмата да окаже съществен принос за ефективно използване на ресурсите и намаляване на вредните въздействия на отпадъците върху околната среда. Реализирането на заложените с програмата мерки и дейности има за резултат предотвратяване и намаляване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда и човешкото здраве и намаляване на използването на първични природни ресурси.

ОБЩИНА КОПРИВЩИЦА

V. Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз и правото на Република България.

Европейските стратегически документи от последните години променят 3 философията и подхода към отпадъците, и по-конкретно предлагат преход от екологосъобразно управление на отпадъците като ключов фактор за опазване на околната среда и човешкото здраве, към политика на предотвратяване на тяхното образуване и включването им в икономическия цикъл, основан на „кръгова икономика“. Този подход цели прекъсване на връзката между икономическия растеж и генерирането на отпадъци, вредящи на околната среда и създаващи риск за човешкото здраве.

Очаква се в следващите 5-10 години на основата на приетите стратегически и политически документи ЕК да продължава да развива законодателството в сектор „управление на отпадъците“, което да въведе в още по-висока степен изискванията за превенция чрез нови правила за екодизайн и устойчивост на продуктите в целия им жизнен цикъл.

Националните програми с финансиране от ЕС за периода 2021-2027 г. ще осъществяват процеса на програмиране, като вземат предвид европейските политически и стратегически документи от последните години, по-конкретно относно „кръговата икономика“, както и националните стратегически документи, определящи визията за развитие на България, включително и НПУО за периода 2021-2028 г. и Стратегията и плана за действие за прехода към кръгова икономика на Република България за периода 2021-2027 г.

Компетентните национални институции в България са предприели действия и са разработили национални програмни документи за управление на отпадъците, които като съдържание, обхват и структура са в съответствие с европейските законодателни и методически указания (Национален план за управление на отпадъците 2014-2020 г., Национален стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г., Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Р.България за периода 2011-2020 г.).

Националният стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Р.България следва да се актуализира за продължителността на новия програмен период, включително да се направи анализ на прилагането на плана за периода 2011-2020 г.

В два документа на ЕК от 2017 и 2019 г. относно „Преглед на изпълнението на политиките за околна среда 2019“ се констатира, че в страната все още не е приета всеобхватна програма относно политиката в областта на кръговата икономика и следва да се приеме такава програма, която тясно да кореспондира с националния план за управление на отпадъците. Разработен е НПУО в съответствие с изискванията на законодателството и изпълнението на мерките, заложиени в него води до изпълнение на почти всички конкретни цели за устойчиво управление на отпадъците, заложиени в него.

Анализите, визията, целите и приоритетите, разработени във връзка с Националната програма за развитие България 2030, адресират специално въпросите по управление на отпадъците и са взети предвид напълно при разработването на НПУО 2021- 2028 г. България следва да се подготви и да прилага актуалните насоки за промени на европейско ниво по отношение на трансграничния превоз на отпадъци във връзка с оттеглянето на Великобритания от ЕС и във връзка с прегледа на Регламент (ЕО) №1013/2006 относно превози до края на 2020 г., извършван от ЕК и евентуалните законодателни промени, които могат да произтекат от доклада на ЕК от оценката.

ОБЩИНА КОПРИВЩИЦА

**ПРОГРАМА
ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
на община Копривщица
2021-2028 г.**

Приета с Решение №...../ .....на ОбС - Копривщица

Съдържание

I. ВЪВЕДЕНИЕ	4
1.1. Основание за разработване на програмата.....	4
1.2. Процедури за преценка необходимостта от Екологична оценка и Оценка за съвместимост с предмета и целите за опазване на защитените зони в съответствие с изискванията на ЗООС и ЗБР	6
II. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНАТА	7
2.1. Географска характеристика и местоположение	7
2.2. Природни ресурси	8
2.2.1 Релеф.....	8
2.2.2. Климат.....	8
2.2.3 Полезни изкопаеми	8
2.2.4 Почви.....	8
2.2.5 Води.....	8
2.2.6 Флора и фауна	9
2.2.7. Население.....	9
III. Анализи на състоянието на управлението на отпадъците	10
3.1. Анализ на състоянието относно отпадъците	10
3.1.1. Анализ на битовите отпадъци	10
3.1.2. Специфични потоци отпадъци	14
3.1.3. Биоразградими отпадъци	15
3.1.4. Анализ на утайките от ПСОВ.....	17
3.1.5. Анализ на строителните отпадъци	17
3.1.6. Производствени и опасни отпадъци.....	19
3.2. Анализ и оценка на действащото национално законодателство по управление на отпадъците и на стратегическите/програмните документи в контекста на правата и задълженията на общините.....	19
3.2.1. Действащите нормативни и програмни документи в контекста на правата и задълженията на общините по управление на отпадъците	19
3.2.2. Анализ и оценка на стратегическите документи, свързани с управлението на отпадъците.....	20
3.3. Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъци.....	22
3.3.1. Съществуващи практики и обхват на системата на събиране, транспортиране и депониране на битови отпадъци	22

3.4. Анализ на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците, с акцент върху контролните функции.....	23
3.5. Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване.....	24
3.6. Анализ на организационните схеми за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите.....	25
3.7. Анализ на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците.....	26
3.8. Анализ на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъци	27
IV. ПРОГНОЗИ	29
VI. ОСНОВНИ ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА	34
VII. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ С ПОДПРОГРАМИ, МЕРКИ, ДЕЙНОСТИ И ПРОЕКТИ	37
7.1. Подпрограма с мерки за предотвратяване образуването на отпадъци.....	37
7.2. Подпрограма с мерки за разделно събиране и достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъците от хартия, метали, пластмаса и стъкло.....	46
7.3. Подпрограма с мерки за разделно събиране и достигане на целите и изискванията на НПУО за биоразградимите и биоотпадъците	53
7.4. Подпрограма с мерки за прилагане на изискванията за строителни отпадъци и отпадъци разрушаване на сгради	57
7.5. Подпрограма с мерки за закриване и рекултивация на депата с преустановена експлоатация и намаляване на риска от депонирани отпадъци.....	62
7.6. Подпрограма за подобряване на административния капацитет на общината по управление на отпадъците	65
7.7. Подпрограма с мерки за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците.....	68
VIII. Координация с други планове и програми	72
IX. Система за наблюдение, контрол и отчитане на изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците	73
X. ПРИЛОЖЕНИЯ.....	75

I. ВЪВЕДЕНИЕ

1.1. Основание за разработване на програмата

Програмата за управление на отпадъците на община Копривщица за периода 2021-2028 г. е изготвена на основание чл.52 (1) от Закона за управление на отпадъците с цел да подпомогне администрацията в прилагането на законодателството в сферата на управлението на отпадъците. Програмата се разработва и приема за период, който следва да съвпада с периода на действие на Националния план за управление на отпадъците (НПУО 2021-2028) и се актуализира при промяна във фактическите или нормативните условия. Програмата се разработва в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците и включва необходимите мерки за изпълнение на задълженията на кмета на общината.

Програмата обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на Общините и компетенциите на Кмета, съгласно разпоредбите на Закона за управление на отпадъците (ЗУО), Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и техните подзаконовите нормативни актове.

В обхвата на настоящата Програма попадат дейностите, свързани с формираните на територията на община Копривщица отпадъци, изведени и приоритизирани на база идентифицираните проблеми, които общинското ръководство трябва да реши, за да се постигне екологосъобразното им управление.

Програмата за управление на отпадъците отразява актуалното състояние и планира мерките и дейностите с отпадъците на територията на община Копривщица, в съответствие с действащите нормативни изисквания. Разработването ѝ се базира на наличните данни, резултатите от проведени проучвания на системите за управление на отпадъците в общината, както и на анализ на възможностите за финансиране на планираните дейности. Въз основа на събраните данни са направени експертни предложения и прогнози за развитие на инфраструктурата, системите и практиките за управление на отпадъците в общината.

Ключов елемент на програмата е спазването на йерархията за третиране на отпадъците:

- Предотвратяване образуването на отпадъци;
- Рециклиране, повторна употреба или извличане на вторични суровини и енергия;
- Екологосъобразно обезвреждане чрез депониране или изгаряне на тези отпадъци, за които е невъзможно да бъдат предотвратени и/или оползотворени.

Фиг.1: Йерархия на отпадъците

Настоящата Програма е насочена към подобряване на организацията за управление и намаляване количеството на образуваните отпадъци в община Копривщица и създава необходимите предпоставки за успешна реализация на планираните мерки и дейности.

Община Копривщица е член на Регионално сдружение за управление на отпадъците - регион Златица (РСУО Средногорие – ЕКО). В сдружението участват още общините: Антон, Пирдоп, Златица, Челопеч, Чавдар и Мирково. Всички членове на РСУО са задължени да постигнат общи цели за рециклиране и общи изисквания по отношение на екологосъобразното обезвреждане на отпадъците.

Основната цел на настоящата програма е насърчаване на ефективното използване на ресурсите и постигането на устойчив растеж, чрез прилагане на мерки за изграждане на интегрирана система за управление на отпадъците в община Копривщица като елемент на Регионалната система за управление на отпадъците в регион Златица.

От изпълнението на програмата се очаква да бъдат постигнати следните **резултати**:

- Намаляване на вредното въздействие на отпадъците, чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване;
- Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда;
- Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда;
- Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците.

В хода на разработване на ПУО са приложени различни подходи и методи – сравнителен, статистически, описателен, графичен и табличен метод. Използвани са официални данни, публикувани от Министерството на околната среда и водите, Националния статистически институт и други институции.

Програмата разглежда процесите от образуването на отпадъците до тяхното крайно обезвреждане, а именно:

- видът на отпадъците и тяхното образуване;
- количества и характеристика на отпадъците;
- начин на събирането и използвани съдове;
- транспортиране и използвана техника;
- рециклиране и оползотворяване;
- обезвреждане на отпадъците.

В рамките на Програмата за управление на отпадъците на територията на община Копривщица е изготвен анализ на съществуващото състояние по отношение дейностите, свързани с отпадъците, на база който са идентифицирани проблемите и са формулирани целите за периода 2021-2027 г. Разработен е План за действие, в който са посочени необходимите мерки в близка и в средносрочна перспектива, отговорните институции и необходимите финансови средства за обезпечаване на планираните дейности.

Направен е преглед на организацията за управление на отпадъците, препоръки за бъдещата организация, информационното обезпечаване и провеждането на осведомителните кампании и предоставянето на информация. Програмата е оформена и структурирана съгласно методическите указания за разработването ѝ.

Програмата за управление на отпадъците на община Копривщица за периода 2021- 2028 г. се базира на следните основни принципи:

- Предотвратяване – образуването на отпадъците трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно;
- Разширена отговорност на производителя и Замърсителят плаща – лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъците, трябва да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве;
- Превантивност – проблемите с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап за предотвратяване на замърсяването;
- Участие на обществеността – заинтересованите страни, както и широката общественост имат възможност да участват в разработването на плановете за управление на отпадъците и имат достъп до тях след одобрението им;
- Близост и самодостатъчност -отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близко до мястото на тяхното образуване;
- Интегрирано управление на отпадъците – комплекс от законодателна институционална и технологична дейност, целяща предотвратяване образуването на отпадъци или тяхното намаляване чрез рационално оползотворяване изразяващо се в повторната им употреба и увеличаването на рециклирането им;
- Устойчиво развитие – използване на природните ресурси по начин, който не ограничава възможността да бъдат използвани от бъдещите поколения;
- Най-добри налични техники, с добър разход – консултативен процес за вземане на решения, в който се отчитат относителните преимущества на Програма за управление на отпадъците на община Копривщица за периода 2021-2028 година 13 различни възможности за управление на отпадъците, имащи отношение към опазването на околната среда, но на приемлива цена.

1.2. Процедури за преценка необходимостта от Екологична оценка и Оценка за съвместимост с предмета и целите за опазване на защитените зони в съответствие с изискванията на ЗООС и ЗБР

Законът за опазване на околната среда (ЗООС) и Законът за биологичното разнообразие (ЗБР) регламентират изискванията и последователността на провеждане на процедурите и определят рамката за провеждане на съвместени процедури за екологична оценка и оценка за съвместимост на плановете и програми и съответните подзаконов актове - Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на плановете и програми, Обн. ДВ. бр.57 от 2 Юли 2004 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.67 от 23 Август 2019 г. и Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на плановете, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони, приета с ПМС № 201 от 31.08.2007 г. Компетентен орган за процедурите е РИОСВ София област.

Процес на обществени консултации при разработване на програмата:

При разработването на настоящата програма са използвани следните методи за консултации с обществеността:

- Информирание на обществеността, чрез публикуване на сайта на Общината на проект на Програма за управление на отпадъците на Община Копривщица 2021-2028 г.;
- Публикувана на интернет страницата на общината покана към обществеността и заинтересованите страни за обществено обсъждане дистанционно, чрез споделяне на мнения и предложения на е-мейл за проекта на програмата;
- Проведени обществена консултации по реда на чл.26 от Закона за нормативните актове, чрез предоставяне на проекта на програмата на сайта на Община Копривщица и приемане на становища, мнения и възражения на официалната ел. поща на общината;

- Разглеждане в комисии и приемане на програмата на заседание на Общински съвет.

Органи за разработване и одобрение

Програмата за управление на отпадъците на община Копривщица 2021-2028 г. е разработена от служителите на общинска администрация Копривщица.

В програмата са включени данните от актуален Доклад за извършен през 2019 г. четириесезонен морфологичен анализ на битовите отпадъци, генерирани на територията на община Копривщица.

Програмата е съгласувана със Становище № ..... от .....2021 г. на директора на РИОСВ София обл.

Програмата е приета на .....2021 г. с Решение №.../.....2021 г. от Общински съвет Копривщица.

II. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНАТА

2.1. Географска характеристика и местоположение

Община Копривщица се намира в най-източната част на Софийска област. Разположена е в централните части на Същинска средна гора. С площта си от 139,165 km² е 18-а по големина сред 22-те общини на областта, което съставлява 1,97% от територията на областта. Община Копривщица е една от 9-те български общини състоящи се само от едно населено място – град Копривщица. Границите ѝ са следните: на северозапад – община Копривщица; на север – община Антон; на изток – община Карлово, област Пловдив; на югоизток – община Хисаря, област Пловдив; на юг – община Стрелча, област Пазарджик; на югозапад – община Панагюрище, област Пазарджик.

Източник: БГ Уикипедия (<https://bg.wikipedia.org>)

Стратегическото местоположение на общината между 6 общини и 3 административни области оказва особено значение върху интензивността и качеството на регионалните връзки.

2.2. Природни ресурси

2.2.1 Релеф

Територията на община Копривщица попада в пределите на Същинска средна гора. Релефът е средно и високо планински. В центъра на общината е разположена малката Копривщенска котловина. Дължината ѝ от север на юг е около 4 km, а ширината — 1 km и средна надморска височина 1020 m. Образувана е през младия терциер като грабеново понижение. Изградена е от гнайси, покрити с алувиално-делувиални наноси. Оградните ѝ склонове са много добре очертани, а котловинното дъно е разчленено. Около нея са разположени най-високите части на Същинска Средна гора. Тук, на границата с община Карлово се издига най-високата ѝ точка – връх Голям Богдан 1603,4 m.

2.2.2. Климат

Град Копривщица има изразен континентален планински климат. Зимата е студена, но слънчева (-4,2 °C температура през най-студения месец – януари), с дебела снежна покривка, докато лятото е прохладно и свежо (16,8 °C температура през най-топлия месец – юли) заради голямото надморско равнище 1061 m. и обичайното за летния сезон местно северно течение, идващо по долината на р. Тополница от високите склонове на Стара планина.

2.2.3 Полезни изкопаеми

На територията на община Копривщица не се добиват полезни изкопаеми. Срещат се скалните разновидности на архая (в северните и централни части на общината) и южнобългарски гранити (северната част на гр. Копривщица и на юг). Тези скали се характеризират с висока якост и са подходяща основа за строителство, с изключение на участъците, засегнати от физико-геоложки процеси.

2.2.4 Почви

Основните почвени типове разпространени в община Копривщица са кафявите горски почви, канелено-подзолисти и планинско –ливадни почви.

Кафявите горски почви са разпространени основно в планинските пояси между 700-800 m. до 1700-1800 m. надморска височина. Те са с важно горскостопанско и селскостопанско значение. Подходящи са за отглеждане на картофи, малини, касис, арония, лешник, пасища, ливади и гори, създаване на пасищно-животновъдни комплекси.

Канелено-подзолистите почви са разпространени в южните части на общината. Характеризират се с високо плодородие и са подходящи за отглеждане на трайни насаждения.

Планинско-ливадните почви са разпространени над 1700-1800 m. н.в. Те са с важно горскостопанско, селскостопанско и екологично значение. Подходящи са за пасища и ливади, затревяване с културна растителност, залесяване с иглолистни видове, развитие на овцевъдството.

2.2.5 Води

В пределите на общината попадат горното течение на р. Тополница и р. Стрелченска Луда Яна. В горното си течение р. Тополница тече в плитка и тясна долина с полегати и ниски склонове, която при гр. Копривщица се разширява. Отточният режим се обуславя от валежния режим и се характеризира с основно пълноводие от м. февруари до м. юли; лятно-есенно маловодие – от м. август до м. октомври и преходно /зимно/ пълноводие - от м. ноември до м. февруари.

2.2.6 Флора и фауна

Територията на община Копривщица изцяло попада в две защитени зони от екологичната мрежа Natura 2000: 33 BG0001389 „Средна гора” по Директивата за местообитанията (Дир. 92/43 ЕЕС) и 33 BG0002054 „Средна гора” по Директивата за птиците (Дир. 79/409/ЕЕС). Преобладава естествената растителност, но около град Копривщица е изкуствено залесено с иглолистни гори от бял бор.

Освен зоните по НАТУРА 2000 на територията на общината попадат и други пет защитени територии, както следва:

Защитена местност „Барикадите“ с обща площ 119.7 хектара; Опазване на вековна букова гора и характерен ландшафт с широколистни горски и ливадни съобщества;

Поддържан резерват „Богдан“ с площ 113.4 хектара; опазване на вековна букова гора;

Природна забележителност „Донкина гора“, с площ 16,0 хектара, местообитание на царски орел;

Защитена местност „Невида“, с площ 121,2 хектара;

Природна забележителност „Смиловене“, с площ 1,5 хектара; опазване на характерни и забележителни скални образувания;

Всички защитени територии се припокриват с двете защитени зони от екологичната мрежа Natura 2000.

2.2.7. Население

По данни от НСИ, в община Копривщица към 31.12.2020 г. живеят 1962 жители.

Таблица 1: Население на гр. Копривщица.

Населено място	Брой на населението към 31.12.2019 г.			Брой на населението към 31.12.2020 г.			Изменение в абсолютен брой
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени	
Копривщица	1976	961	1015	1962	954	1008	-14

За периода 2019-2020 година населението на община Копривщица намалява с 14 души, както се вижда в табл. 1.

Данните на абсолютният брой население, сочат че през периода 2019-2020 г. броя на населението в община Копривщица постепенно намалява.

Хората са най-важният и ценен ресурс за община Копривщица. Те имат право на достойно съществуване и пълноценно участие в обществото, на добро здраве и продуктивен живот в хармония с природата. Демографската динамика е сред онези социални фактори, които влияят на цялостното развитие на общината. Намаляването на населението е фактор, който има отражение не само върху икономиката и качеството на живот в общината, но и върху потребността от специфични социални услуги, услуги в сферата на здравеопазването, отдих и туризъм, културата, административните услуги и обитаването. Община Копривщица е желателно да определи необходимите мерки и средства с които да ограничи намаляването на населението в общината. Мерки които да са насочени към насърчаването на раждаемостта, чрез

създаване на среда, благоприятна за отглеждането и възпитаването на деца, осигуряване на равни възможности за пълноценен репродуктивен живот в добро здраве за всички социални групи. Необходим е комплексен подход, насочен към подобряване на качеството на живота във всички аспекти – образование и квалификация, трудова и професионална реализация, жилищни условия и жизнена среда, личностно развитие и пълноценно участие в обществения живот.

III. Анализи на състоянието на управлението на отпадъците

Представените основни данни данни и тенденции в раздела са в резултат от проведения анализ на настоящото състояние на управлението на отпадъците на територията на община Копривщица, както и произтичащите от тях изводи и препоръки, които са основна за формулиране на мерките за постигане на целите на настоящия програмен документ.

3.1. Анализ на състоянието относно отпадъците

3.1.1. Анализ на битовите отпадъци

Анализът на битовите отпадъци е ключов анализ за разработването на общинската програма за управление на отпадъците и дава отговор на следните въпроси:

- Какви са количествата образувани отпадъци в общината и каква е нормата на натрупване?
- Какви са количествата и тенденциите на различните потоци отпадъци за анализирания период?
- Какъв е морфологичният състав на образуваните битови отпадъци в общината?
- Какви са количествата повторно използвани, рециклирани, оползотворени и обезвредени битови отпадъци за разглеждания период и какви са тенденциите в третирането им?
- Каква е степента на изпълнение на целите, които са поставени пред общината в съответствие с националното и европейското законодателство?

Информацията за количествата и състава на отпадъците е от много голяма важност за вземане на правилни решения за управлението им и оразмеряването на системите, инсталациите и съоръженията за третиране. Непрекъснато нарастващото количество отпадъци, образувани от жизнената дейност на хората, производството и търговията, налага предприемането на мерки за намаляване на общото им количество, повторната им употреба и увеличаване рециклирането и оползотворяването им. Същевременно с развитието на технологиите за третиране на отпадъци, все повече се разширяват възможностите за използването на отпадъците като алтернативен суровинен и енергиен източник и намаляване на количеството, предназначено за депониране.

В община Копривщица основният поток отпадък е смесеният битов отпадък с код 20.03.01.

Битовите отпадъци се формират от жизнената дейност на хората. Количеството генерирани битови отпадъци, не е идентично на количеството събрани и извозени битови отпадъци. Под внимание трябва да се вземат и да се отчетат, като генерирани, всички потоци битови отпадъци, независимо дали събирането им е организирано или възложено от общината или не е от общината. Дори и да липсва достоверна и статистически отчетена информация е необходимо под внимание да се вземат всички потоци битови отпадъци, генерирани на територията на общината-организациите по оползотворяване на отпадъците от опаковки, площадките за вторични суровини, производствени и търговски обекти, генериращи отпадъци, които предават на организации по оползотворяване или директно на преработвателни

предприятия, производствени и търговски обекти, свързани с изискванията за разширена отговорност на производителя.

Таблица 2: Количества депонирани смесени битови отпадъци от община Копривщица на РДО за периода 2018 – 2020 г. в тона

Години	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Месеци	тона	тона	тона
януари	18.82	51.22	40.24
февруари	29.62	34.54	43.84
март	50.14	61.58	51.74
април	62.78	58.78	62.84
май	74.86	80.3	66.4
юни	61.34	69.12	84.92
юли	74.82	81.5	78.36
август	83.1	80.96	73.2
септември	58.9	56.26	79.96
октомври	75.84	48.56	59.7
ноември	57.86	58.78	76.78
декември	27.86	56.3	53.5
ОБЩО:	675.94	737.9	771.48

Източник: Община Копривщица

Тенденцията по увеличаване на количествата на събраните отпадъци от Община Копривщица в последните години, може да се обясни с няколко съществени причини:

- Продължаваща тенденция за увеличаване на дела на биоотпадъци (растителните отпадъци, животински отпадъци, градински, и др.). За съжаление тенденцията за увеличаване на отпадъците от селскостопанска дейност, които попадат в контейнерите за битови отпадъци се увеличава, въпреки възможностите за повторната употреба на тези отпадъци чрез например домашно компостиране, преработване във фуражи и др.

- Увеличава се и дела на инертните отпадъци, попадащи в съдовете за битови отпадъци. Това са отпадъци от пепел, сгур, дребни строителни отпадъци, пясъци и др. Тези отпадъци, заедно с биоотпадъците се характеризират с най-голяма относително тегло спрямо останалите отпадъци.

- Тенденция по нарастване на броя на културни, спортни и туристически мероприятия в гр. Копривщица. В последните четири години се наблюдава все по наситен културен и спортен календар, изпъстрен с мероприятия, а това съответно води до увеличаване на туристическия поток и до генерирането на повече битови отпадъци.

Важен показател за управление на отпадъците е **нормата на натрупване на отпадъците**, представена като количеството на образуваните битови отпадъци за година на човек от населението. Образуваните битови отпадъци на човек от населението в България по данни на НСИ за 2018 г. е 407 кг./чов./г., за област София 485 кг./чов./г., за община Копривщица – 330 кг./чов./г., тоест по-ниско от средната норма за областта и за страната.¹

¹ При изготвяне на настоящата програма НСИ не е публикувал официални данни за битовите отпадъци и нормата на натрупване за 2019 г.

Нормата на натрупване на отпадъците в община Копривщица за 2019 г. е 373 кг/чов./г., а за 2020 г. – 393 кг/чов/г.

Съгласно референтната норма на натрупване на отпадъци за населени места под 3 000 жители, определена с Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци на МОСВ от 2012 г., препоръчителната средногодишна норма за човек от населението е 241,7 кг., следователно нормата за община Копривщица е по-висока от допустимите стойности. Това означава, че Общинската администрация трябва да предприеме съответните мерки за ограничаване на образуването им и да намали регистрирания ръст през последните години. В Доклада от извършения морфологичен анализ на образуваните смесени битови отпадъци в община Копривщица за периода февруари-септември 2019 г., на база данните на НСИ за населението на общината към 2017 г. – 2079 жители е определена норма на натрупване на отпадъците – 365.51 кг./чов./г. Определената с Доклада за морфологичен анализ норма на натрупване е по-ниска от тази за календарната 2019 г. (373 кг./чов./г), тъй като обхваща различен период на изчисления, който не съвпада с пълна календарна година и за база е използвано населението на общината през 2017 г., а не през 2019 г. Тенденцията е към нарастване на нормата на натрупване на отпадъци на човек от населението в общината.

ИЗВОДИ:

Количеството на генерираните битови отпадъци в община Копривщица през последните години се увеличава. Нормата на натрупване на отпадъци на човек от населението е над допустимите референтни стойности, но под средните нива за област София и за страната. Населението на общината намалява за периода 2018-2020 г., но годишната норма на натрупване на отпадъци на човек се увеличава. Това се дължи на увеличаване на туристопотока, търговски обекти и заведения и на променящите се потребителски навици на домакинствата. За намаляване обема на депонираните битови отпадъци е препоръчително увеличаване дела на разделно събраните рециклируеми отпадъци, компостиране на зелените и био-разградими отпадъци, осигуряване на възможности за отделно събиране и извозване на отпадъците от твърдо гориво през отоплителния сезон, оползотворяване на строителните отпадъци и други мерки.

Показателят морфологичен състав характеризира количеството на отделните компоненти спрямо общото количество на отпадъците (хартия, хранителни отпадъци, пластмаси, текстил, стъкло, метали, опасни отпадъци и др.). Данните за морфологичния състав са необходими *при избор на системи за разделно събиране на отпадъци или при оптимизация на въведените такива*. Има важно значение при определяне на метода за предварително третиране и обезвреждане на отпадъците, включително вида и капацитета на съоръженията. Морфологичният състав е характеристика, изразяваща количеството на отделните фракции (хартия, хранителни отпадъци, пластмаси, текстил, стъкло, метали и др.), изразено в процент, спрямо общото количество на отпадъците. Консуматорските и потребителски навици на населението в различните сезони на годината влияят върху състава на генерираните отпадъци и резултатите от анализите зависят от годишния сезон. Поради това, изследванията при определяне на морфологичния състав на отпадъците се извършват така, че да бъдат обхванати 4-те годишни сезона (зима, пролет лято и есен). Целта е да се отчете сезонната неравномерност и колебанията в състава на отпадъците.

Последният актуален анализ на морфологичния състав на отпадъците, генерирани на територията на община Копривщица е извършен през 2019 г. в рамките на проект: „Определяне на морфологичния състав на отпадъците в България“, финансиран от Българо-Швейцарската програма за сътрудничество, чрез ПУДООС.

Пробите за община Копривщица са направени в периода от февруари до септември 2019 г., а за изчисляване на количествата смесен отпадък за календарна година и норма на натрупване на отпадъците на човек от населението са използвани официалните данни за депонираните отпадъци и броя на населението към 2017 г. Данните от Доклада за морфологичния анализ за състава на събраните, извозени и депонираните от територията на община Копривщица на Регионално депо - Златица смесени битови отпадъци са представени в следващите таблици.

Таблица 3: Количества смесен, разделно събран и общ битов отпадък за 2019 г.

Вид отпадък	Количество смесен отпадък на година т/год	Разделно събран отпадък на година т/год	Общ отпадък на година т/год	Общ отпадък на година %
Хранителни	87,04	0.00	87,04	10,24%
Хартия	78,89	0.00	78,89	9,40%
Картон	40,30	0.00	40,30	4,74%
Пластмаса	97,57	0.00	97,57	11,48%
Текстил	43,07	0.00	43,07	5,07%
Гума	2,05	0.00	2,05	0,24%
Кожа	4,44	0.00	4,44	0,52%
Градински	84,26	90.00	174,26	20,50%
Дървесни	20,75	0.00	20,75	2,44%
Стъкло	47,40	0.00	47,40	5,58%
Метали	11,20	0.36	11,20	1,32%
Инертни >4 см	57,99	0.00	57,99	6,82%
Опасни	8,54	0.00	8,54	1,00%
Други	49,46	0.00	49,46	5,82%
Ситна фракция <4 см	125,96	0.00	125,96	14,82%
Общо	759,90	90.00	849,90	100.00%

Източник: Окончателен доклад за извършен през 2019 г. четирисезонен морфологичен анализ на състава на битовите отпадъци, генерирани на територията на община Копривщица

Таблица 4: Морфологичен състав на образуваните количества смесени битови отпадъци по сезони в процент

Вид отпадък	Средни стойности % Пролет	Средни стойности % Лято	Средни стойности % Есен	Средни стойности % Зима
Хранителни	17	8	6	15
Хартия	7	4	27	4
Картон	5	8	4	4
Пластмаса	10	11	20	11
Текстил	5	7	1	9
Гума	0	0	0	0
Кожа	1	0	1	0
Градински	9	15	7	13
Дървесни	2	4	1	4
Стъкло	6	7	6	6
Метали	2	1	1	1
Инертни (над 4 см)	7	10	9	5
Опасни	2	2	0	1
Други	7	8	3	8
Ситна фракция (под 4 см)	20	15	12	19

Източник: Окончателен доклад за извършен през 2019 г. четирисезонен морфологичен анализ на състава на битовите отпадъци, генерирани на територията на община Копривщица

Таблица 5: Изводи от проведеното проучване на морфологичния състав на смесено събраните битови отпадъци от община Копривщица през 2019 г.

Фракции с най-висок средногодишен процент	Градински	Ситна Фракция<4см	Пластмаса	Хранителни
Фракции с най-нисък средногодишен процент	Гума	Кожа	Опасни	Метали
Фракции с най-изразена сезонна флукутация	Хартия	Хранителни	Пластмаса	Ситна Фракция<4см
Фракции с най-слаба сезонна флукутация	Гума	Стъкло	Метали	Кожа

Източник: Окончателен доклад за извършен през 2019 г. четириезонен морфологичен анализ на състава на битовите отпадъци, генерирани на територията на община Копривщица

Във връзка с изчисленията, които общините ще правят и ще трябва да доказват пред МОСВ за изпълнение на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци, те са задължени на определена периодичност да извършват морфологичен анализ на битовите си отпадъци. Съгласно нормативните разпоредби на чл. 8, ал. 3 от Наредбата за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци, Приета с ПМС № 20 от 25.01.2017 г., Обн. ДВ. бр.11 от 31 Януари 2017 г., Кметовете на общините извършват на всеки 5 години морфологичен анализ на състава и количеството на битовите отпадъци, образувани на територията на съответната община, съгласно Методика, утвърдена със Заповед на Министъра на околната среда и водите. Препоръчителният срок за изготвяне на следващ морфологичен анализ на отпадъците, образувани на територията на община Копривщица е през 2024 година.

ИЗВОДИ:

- Най-голям относителен дял в битовите отпадъци на общината имат фракциите - „хранителни“ – 10,24%, „пластмаси“ – 11.48% и „градински отпадъци“ – 20.50%, в това число растения, растителни остатъци, окапали листа, трева и др.
- Рециклируемите отпадъци заемат почти 33% относителен дял, в това число - хартия и картон, пластмаса, метали и стъкло. От този вид отпадъци най-високо е процентното съдържание на пластмаса – 11,48 %, следвано от хартия – 9,40%, стъкло – 5,58%, картон – 4,74% и метали – 1,32%.
- Процента на отпадъците от фракция „други“ е средно – 5,82%, което показва, че в контейнерите за битова смет се изхвърлят и неопределими отпадъци, които допринасят за „омърсяване и омокряне“ на пробите и довеждат до невъзможност да се идентифицира произхода на отпадъка.
- В град Копривщица няма въведена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки, което води до висок относителен дял на депонираните на регионалното депо рециклируеми отпадъци.

3.1.2. Специфични потоци отпадъци

- На територията на община Копривщица няма функционираща система за разделно събиране на отпадъците от опаковки, поради което не може да се направи пълен анализ на количествата разделно събрани отпадъци.

- В сградата на общинска администрация Копривщица и в някои от търговските обекти на територията на община Копривщица има разположени съдове за събиране на негодни за употреба батерии.

- На територията на общината не са организирани системи за разделно събиране на негодни за употреба акумулатори, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО), излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), излезли от употреба гуми (ИУГ), отпадъчни масла и нефтопродукти и опасни отпадъци от домакинствата.

С разделното събиране на отпадъци с цел рециклиране, както и други форми на оползотворяване може да се постигне значително намаляване на количеството на депонираните отпадъци, което ще доведе до удължаване на полезния живот на регионалното депо за отпадъци и до съкращаване на разходите за събиране и обезвреждане на отпадъците.

3.1.3. Биоразградими отпадъци

В съответствие с Националния стратегически план Община Копривщица следва да предвиди конкретни мерки за третиране на биоразградимите отпадъци, с оглед намаляване количествата за депониране. Управлението на биоразградимите отпадъци включва събиране (разделно или със смесените битови отпадъци), анаеробно разлагане и компостиране, изгаряне и депониране.

Приблизително две трети от отпадъците, генерирани в домовете и офисите, се състоят от „органични“ или естествени материали. Тези материали след време се разграждат („биоразградими“) по естествен път. Биоразградимите отпадъци се генерират при селскостопанската дейност в растениевъдството, животновъдството и от дейността на домакинствата. Имат предимно органичен състав и е необходимо да се третират в зависимост от условията на генерирането им по подходящ начин.

Количеството на растителните отпадъци, образувани от растениевъдството в дворните пространства на жилищните имоти са определени експертно и тяхното количество варира от 25 до 40% от общото количество битов отпадък, отделян от домакинствата. Този отпадък понастоящем е основна съставка, замърсяваща териториите в покрайнините на населените места или попада в съдовете за битови отпадъци. Не е популярна практиката за оползотворяване на растителни отпадъци в самите дворните места. В процеса на компостиране растителните отпадъци се явяват суровина. При прилагането му се ограничава постоянното изнасяне на органични вещества от почвата и едновременно се постига ограничаване употребата на органични торове за сметка на много добрите хранителни съставки в компоста. В съответствие с европейското и националното законодателство общините следва да предприемат мерки за поэтапното намаляване на количеството на депонираните биоразградими отпадъци.

Често срещани практики в общината е третирането на биоразградимите отпадъци да се осъществява по следните начини:

- използване на кухненски и градински остатъци за храна на животни ;
- натрупване на смесени купчини с оборска тор, растителни и хранителни отпадъци в полето (купчините не се обръщат, но след около три години са годни (вече компостирани) за използване като подобрител на почвата);
- натрупване на смесени купчини с оборска тор (купчините не се обръщат след това, но след това компостираната оборска тор се използва като подобрител на почвата).;
- изгаряне на градински отпадъци и листа.

В Националната стратегия за намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци са заложени конкретни мерки, които трябва да се предприемат по отношение на този вид отпадък.

Предвид специфичния характер на отпадъците, образувани на територията на община Копривщица и значителното участие на зелените, градински и селскостопански отпадъци, образувани от домакинствата в определени периоди е необходимо да се предприемат действия в две посоки:

- за въвеждане на фамилно компостиране с последващо използване на компоста в личните стопанства;
- за въвеждане на система за разделно събиране и извозване на биоразградимите отпадъци от общината.

Община Копривщица предвижда въвеждане на система за разделно събиране на биоразградимите отпадъци, извозването им и самостоятелното им третиране на регионалната инсталация за компостиране на зелените отпадъци.

Обхващането на все по-голям брой семейства в системи за домашно компостиране е възможно чрез постоянно информиране на населението за възможностите за оползотворяване на биоразградимите отпадъци и предоставяне на контейнери за компостиране на семействата, които желаят да компостират биоразградимите си отпадъци. За отчитане на ефекта от тази мярка е необходимо предоставянето на компостери на отделните домакинства да бъде обвързано с изискване за своевременно представяне на информация от общините за постигнатите нива на намаление на биоразградимите отпадъци, постъпващи за депониране.

Съгласно Националната програма за прилагане на Директива 99/31/ЕС:

- 100% биоразградими са хранителните, хартиените, картонените, дървесните и градинските отпадъци;
- 20% от текстилните отпадъци;
- 25% от отпадъците от кожи

В съответствие със Закона за управление на отпадъците чл.31 ал.1 т.2 – целта е най-късно до 31 декември 2020 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995 г.

Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците изисква да се осигури съвместното постигане на следните регионални цели за разделното събиране и оползотворяване на битовите биоотпадъци:

- до 31 декември 2016 г. - не по-малко от 25 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани през 2014 г.
- до 31 декември 2020 г. - не по-малко от 50 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани през 2014 г.
- до 31 декември 2025 г. - не по-малко от 70 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани през 2014 г.

Относителният дял на „биоразградимите отпадъци“² за община Копривщица е значителен – 47,32 %, в това число - хранителни – 10,24%, градински – 20,50%, дървесни отпадъци – 2,44%, хартия – 9,40% и картон – 4,74%. Според извършения морфологичен анализ през 2019 г. в община Копривщица разделно събраните биоразградими отпадъци са 90 тона или едва 2,23% от биоотпадъците. По този показател общината е далече от целевата стойност от 50 на сто за 2020 г.

² Съгласно ДР на ЗУО § 1. т.3. „Биоразградими отпадъци“ са всички отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, като хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и други.

Съгласно целите на национално ниво за ограничаване на количествата депонирани биоразградими отпадъци до 2020 г. допустимите минимални стандарти на този вид отпадък за жител на година са 109 кг/ж./г. Според данните от извършения през 2019 г. морфологичен анализ на отпадъците в община Копривщица са депонирани 203,56 кг/ж./г. биоразградими отпадъци. Следователно стойностите са по-високи от допустимите минимални стандарти.

При изчислението са спазени указанията за норма на образувани отпадъци съгласно Инструкциите за прилагане на нормативните изисквания, свързани с управлението на биоотпадъците (насоки за прилагане на Наредба за разделно събиране на биоотпадъците, приета с ПМС №275 от 06.12.2013 г., Обн. ДВ, бр.107 от 13.12.2013 г.), одобрени със Заповед № РД-687/05.09.2014 г. на Министъра на околната среда и водите. Приетата норма е 6 кг./м²/година окосена трева, листа, клони от резитба на дървета и храсти и др.

Анализът показва, че в община Копривщица има добри предпоставки за въвеждане на разделно събиране на зелени и отпадъци с биологичен произход и съответното им оползотворяване, чрез компостиране. Поради големия дял на биоразградимите отпадъци, подходящи за компостиране от общото количество на битовите отпадъци прилагането на ефективна система за разделното им събиране ще доведе до съществено намаляване на разходите за транспортиране и обезвреждането на смесените битови отпадъци на Регионалното депо.

ИЗВОДИ:

Количествата на ТБО, които постъпват за депониране от територията на община Копривщица, могат значително да се намалят:

- **чрез отделяне на количествата рециклируеми компоненти от отпадъчния поток, които се предават за рециклиране;**
- **чрез отделяне на органичната фракция, която да се оползотворява чрез инсталации за компостиране или други методи за оползотворяване.**

3.1.4. Анализ на утайките от ПСОВ

На територията на община Копривщица няма изграден пречиствателна станция за отпадни води, поради което не се генерират утайки и не може да бъде направен анализ.

3.1.5. Анализ на строителните отпадъци

Община Копривщица има пряк ангажимент към строителните отпадъци в малки количества, генерирани от ремонтните дейности на домакинствата. В този смисъл анализът и прогнозите са фокусирани върху този поток строителни отпадъци. На територията на общината няма изградено депо или площадка за депониране на строителни отпадъци и не съществува система за организирано събиране и последваща повторна употреба на този вид отпадък. По тази причина липсват и точни данни за вида и количеството на образуваните строителни отпадъци през последните години.

Строителни отпадъци се образуват най-вече от малки обекти с локално значение, от реконструкции и ремонти на стопански и жилищни сгради. Отпадъците се извозват от собствениците им, без да се води отчетност. Този отпадък понастоящем е основна съставка на нерегламентирани сметища или попада в съдове за битови отпадъци. Част от генерираните СО попадат в общия поток със смесените битови отпадъци, които се извозват до регионалното депо за битови отпадъци.

Необходимо е да се предприемат мерки за осигуряване селективното разделяне на отпадъците на мястото на образуване и изграждането и функционирането на надеждна система

и съоръжения за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци в община Копривщица.

Дейностите по събиране, транспортиране, подготовка преди оползотворяване и/или обезвреждане, материално оползотворяване, както и по обезвреждане на СО се извършват от лица, притежаващи документ по чл.35 от Закона за управление на отпадъците.

Възложителите на СМР и/или на премахването на строежи отговарят за изготвянето на план за управление на строителните отпадъци (ПУСО).

Контролът по изпълнение на ПУСО се осъществява от кмета на общината, на чиято територия се извършват СМР/премахването на строеж, или от оправомощено от него длъжностно лице. За строежи, чийто възложител е кметът на общината, контролът по изпълнение на ПУСО се осъществява от директора на РИОСВ, на чиято територия е строежът.

Отпадъците от строителна и строително-ремонтна дейност се отделят регулярно. Прилага се процедура, при която строителните фирми да се обръщат към община за посочване на място и условия за депонирането на строителните отпадъци.

Основните проблеми, свързани със строителните отпадъци са неконтролираното изхвърляне на строителни отпадъци от гражданите и фирмите, което води до формирането на нерегламентирани сметища. Често населението неконтролирано изхвърля строителни отпадъци на незаконни сметища главно на входовете и изходите на населените места, както и замърсява зелените площи в самите населени места. За строителните отпадъци, от обичайните ремонти на жилищата, няма форма, по която да бъдат контролирани.

Друг проблем е изхвърлянето на строителни отпадъци в контейнерите за твърди битови отпадъци, което води до тяхното повреждане, а от тежината им се повреждат и повдигащите механизми на сметосъбиращите специализирани автомобили.

Анализите на строителните отпадъци и на инфраструктурата за строителните отпадъци ни показват, че лицата, генериращи строителни отпадъци на територията на община Копривщица ги депонират нерегламентирано. На територията на общината, както и в региона все още няма инсталация за рециклиране на строителните отпадъци. За това е необходимо общината да направи проучване за възможностите за изграждане на инсталация за оползотворяване на строителните отпадъци или тяхното рециклиране.

ИЗВОДИ:

Образуваните строителни отпадъци на територията на община Копривщица са предимно от юридически лица от строителна дейност. Незначителна част от тях са формирани от физически лица вследствие на ремонтни дейности. Много често, населението събира смесено строителните отпадъци с битовите. Отпадъците от строителство и ремонти: камъни, тухли, бетон, гипс и др. заемат незначителен дял в морфологичния състав на отпадъците в община Копривщица – около 5,50% средногодишно. Отчитайки факта, че голяма част от сградният фонд в общината е амортизиран, пътната и улични мрежи се нуждаят от ремонти, можем да предположим, че новото строителство и обновяването неминуемо ще доведе до генериране на по-големи количества земни маси и строителни отпадъци. Необходимо е да се предприемат мерки за осигуряване селективното разделяне на отпадъците на мястото на образуване и изграждането и функционирането на съоръжения за рециклиране на строителни отпадъци, с цел тяхното оползотворяване.

3.1.6. Производствени и опасни отпадъци

На територията на общината няма изградена инфраструктура за разделно събиране и третиране на опасни и производствени отпадъци. Предприятия на територията на общината образуват предимно отпадъци с характер на битови, специфично масово разпространени и рециклируеми отпадъци. Фирмите изготвят годишни отчети и ги представят пред ИАОС. Следва да се отбележи, че не всички фирми изпълняват задълженията си да предоставят необходимата информация за генерираните от тях отпадъци в ИАОС.

Замърсявания на почвите в общината се предизвиква от изхвърлянето на твърди битови отпадъци (отпадъци от различен характер). Непрекъснатото усъвършенстване на системите и контрола по сметосъбирането ще елиминира изцяло съществуващите локални замърсявания от микросметища и нерегламентирано изхвърляне на отпадъците. В местата с високи подпочвени води, съществува тенденция /естествен процес/ за киселяване и засоляване на почвите.

3.2. Анализ и оценка на действащото национално законодателство по управление на отпадъците и на стратегическите/програмните документи в контекста на правата и задълженията на общините.

- Анализът има за цел да отговори на следните въпроси:
- Какви са основните принципи на националното законодателство по управление на отпадъците и основните ангажименти на общината в сферата на управление на отпадъците, произтичащи от това законодателство.
  - Кой са нормативните документи на местно ниво, приети във връзка с разпоредби на националното законодателство по отношение на управление на отпадъците
  - Кой национални програмни документи определят рамката на програмиране на управлението на отпадъците на национално ниво.
  - Какво е нивото на изпълнение на предходната общинска програма за управление на отпадъците.
  - Какви са основните изводи и препоръки от направения анализ.

3.2.1. Действащите нормативни и програмни документи в контекста на правата и задълженията на общините по управление на отпадъците

Закон за управление на отпадъците;

Закон за опазване на околната среда;

Закон за устройство на територията;

Закон за местните данъци и такси;

Закон за ратификация на Базелската Конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане;

Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри. Наредбата определя изискванията за предоставяне на информация на НСИ и ИАОС, относно отпадъците и съоръженията и инсталациите за отпадъците, включително информация и от общините;

Наредба № 2 от 23.07.2014 г. за класификацията на отпадъците. Наредбата въвежда европейската класификация на отпадъците, задължителна за прилагане и от общините.

Наредба № 4 за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци;

Наредба № 6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци;

Наредба №7 за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци;

Наредба №7 от 19.12.2013 год. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци; за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци;

Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали;

Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки;

Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци;

Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието;

Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти;

Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства;

Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване;

Наредба за батерии и акумулатори и за негодните за употреба батерии и акумулатори;

Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми;

Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми;

Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда;

Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Копривщица.

Основният законодателен инструмент в областта на управлението на отпадъците в България е Законът за управление на отпадъците (ЗУО). В Закона и подзаконовите нормативни актове към него подробно са описани задълженията на органите на местно самоуправление и местна администрация за управление на отпадъците.

Законът и подзаконовите актове към него се отнасят до следните видове отпадъци:

-битови отпадъци;

-производствени отпадъци;

-строителни отпадъци;

-опасни отпадъци.

Наредбите поставят изисквания към производителите и вносителите на съответните продукти, които след тяхната употреба се превръщат в отпадъци, и определят възможните начини за прилагане на принципа „разширена отговорност на производителя“.

В наредбите са посочени и ангажименти на кметовете на общините с оглед изграждане на системите за разделно събиране на МРО и намаляване на количествата депонирани отпадъци.

3.2.2. Анализ и оценка на стратегическите документи, свързани с управлението на отпадъците

Европейските стратегически документи от последните години променят философията и подхода към отпадъците, и по конкретно предлагат преход от екологосъобразно управление на отпадъците като ключов фактор за опазване на околната среда и човешкото здраве, към политика на предотвратяване на тяхното образуване и включването им в икономическия цикъл, основан на „кръгова икономика“. Този подход цели прекъсване на връзката между икономическия растеж и генерирането на отпадъци, вредящи на околната среда и създаващи риск за човешкото здраве.

Очаква се в следващите 5-10 години на основата на приетите стратегически и политически документи ЕК да продължава да развива законодателството в сектор „управление на отпадъците“, което да въведе в още по-висока степен изискванията за превенция чрез нови правила за екодизайн и устойчивост на продуктите в целия им жизнен цикъл.

Националните програми с финансиране от ЕС за периода 2021-2027 г. ще осъществяват процеса на програмиране, като вземат предвид европейските политически и стратегически документи от последните години, по-конкретно относно „кръговата икономика“, както и националните стратегически документи, определящи визията за развитие на България, включително и НПУО за периода 2021-2028 г. и Стратегията и плана за действие за прехода към кръгова икономика на Република България за периода 2021-2027 г.

Компетентните национални институции в България са предприели действия и са разработили национални програмни документи за управление на отпадъците, които като съдържание, обхват и структура са в съответствие с европейските законодателни и методически указания (Национален план за управление на отпадъците 2021-2028 г.,

Разработен е НПУО в съответствие с изискванията на законодателството и изпълнението на мерките, заложи в него води до изпълнение на почти всички конкретни цели за устойчиво управление на отпадъците, заложи в него.

Анализите, визията, целите и приоритетите, разработени във връзка с Националната програма за развитие България 2030, адресират специално въпросите по управление на отпадъците и са взети предвид напълно при разработването на НПУО 2021-2028 г. България следва да се подготви и да прилага актуалните насоки за промени на европейско ниво по отношение на трансграничния превоз на отпадъци във връзка с оттеглянето на Великобритания от ЕС и във връзка с прегледа на Регламент (ЕО) №1013/2006 относно превози до края на 2020 г., извършван от ЕК и евентуалните законодателни промени, които могат да произтекат от доклада на ЕК от оценката.

Националното законодателство поставя количествени цели, които общините в република България, в частност и община Копривщица, следва да постигне в периода на Програмата за управление на отпадъците.

Правната рамка на национално ниво съдържа конкретни разпоредби, които обхващат правата и задълженията на местните власти по отношение на управление на отпадъците, в т.ч. ангажиментите на общините за поетапното увеличаване на количествата отпадъци, които се рециклират и оползотворяват, както и намаляване на депонираните отпадъци.

През следващия програмен период пред общините са поставени конкретни изисквания относно подобряване на йерархията на управление потоците на отпадъците. При несправянето със заложените европейски и национални изисквания общините биха били подложени на сериозни задължения и сериозни финансови последици, които биха се отразили на населението и бизнеса.

Община Копривщица е разработила местна нормативна уредба в съответствие с всички европейски и национални изисквания, в т.ч. Закона за управление на отпадъците, Закона за местните данъци и такси (ЗМТД), Закона за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА), базираща се на специфични за общината детайли по отношение на управлението на отпадъците. В допълнение са разработени програмни документи за провеждане на политиката на общината в тази област.

ИЗВОДИ:

- **Община Копривщица прилага законодателството на местно ниво и съумява да изпълнява вменените ѝ задължения в подзаконовата нормативна уредба, а именно:**

- Община Копривщица е определила своите цели и насоки за изпълнение стъпвайки на законодателството, като е предприела мерки за поетапно изпълнение на приоритетите за третиране на отпадъците на територията си.

- Наред с новопредстоящите нормативни промени в законодателството по отношение на сектор управление на отпадъците е необходимо навременно отразяване на нормативните промени в местната нормативна уредба, както и промени в нормативните документи на общината, съобразно местните условия и възникващи потребности в общината;

- Определени са правата и задълженията на гражданите и фирмите, относно управлението на отпадъците в Наредба, която е видна на сайта на община Копривщица.

3.3. Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъци

3.3.1. Съществуващи практики и обхват на системата на събиране, транспортиране и депониране на битови отпадъци

Ключова предпоставка за успешното управление на отпадъците е наличието на подходяща инфраструктура, отговаряща на съвременните екологични стандарти и технологии. В тази част на анализа са представени данни за съществуващата инфраструктура за управление на отпадъците в община Копривщица и тази, за която има готовност да се изгради.

Анализът на инфраструктурата по управление на отпадъците дава отговори на следните въпроси:

- Какви са тенденциите и настоящата ситуация по отношение на осигуряване от общината на инфраструктура за отпадъци, чието управление е от компетенциите на местните власти?
- Осигурената, изградената и в процес на планиране, осигуряване и изграждане инфраструктура достатъчна ли е за третиране на отпадъците на територията на общината и за постигане на количествените цели за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, поставени пред местните власти?
- Необходима ли е допълнителна инфраструктура за подобряване на услугите и постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците?
- Какви са основните изводи и препоръки за бъдещи действия?

Управлението на отпадъците е сложен и многообхватен процес, изискващ интегрираност на подходите, внедряване на нови технологии, създаване на подходяща икономическа среда и нормативна база и висока обществена отговорност. Основните компоненти на инфраструктурата за управление на битовите отпадъци са два:

- Съдове и техника за събиране и транспортиране на битовите отпадъци.
- Площадки, съоръжения и инсталации за третиране на битовите отпадъци.

В община Копривщица има добре изградена и успешно функционираща система за сметосъбиране и сметоизвозване, която обхваща 100% от населението на града.

Дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване през годините са възлагани на външни фирми, през 2021г. ръководството на община Копривщица взе решение и дейността се извършва със собствен ресурс от служители на Общинско предприятие – Копривщица.

Отпадъците се събират смесено. Основният поток отпадък, генериран на територията на общината е смесения битов отпадък с код 20.03.01.

За дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване община Копривщица разполага със следната техника:

- Сметоизвозващи автомобили с подемен механизъм за контейнери до 1100л и кофи до 360л..

- Трактор, с прикачен инвентар - метла за метене уличните платна –1 бр.
- Товарни автомобили – 2 бр., от които единия е електромобил.

На територията на община Копривщица към 2021 г. са разположени: 35 бр. контейнери тип “Бобър”, с вместимост 1100 л., 1980 кофи тип “Мева” и 50 бр. улични кошчета.

Кратността на обслужване на съдовете е както следва: съдовете тип “Бобър” два/три пъти седмично спрямо натовареността на различните райони, съдове тип „Мева” веднъж седмично

Община Копривщица не разполага със съдове за фамилно компостиране на градински отпадъци и специализирани съдове за отпадъци от сгурия и пепел.

Община Копривщица, като член на РСУО – Средногорие –Еко, участва в разработване и изпълнението на проект: „Изграждане на компостираща инсталация и инсталация за предварително третиране на битови отпадъци на територията на община Златица за общините Златица, Антон, Копривщица, Мирково, Пирдоп, Чавдар и Челопеч“, финансиран по Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“. Инсталациите са въведени в експлоатаци, но към момента не са пуснати в действие, поради липса на оператор.

Образуване на нерегламентирани сметища не се допуска, тъй като се прави периодичен мониторинг за замърсявания на територията на общината и същите се премахват своевременно.

ИЗВОДИ:

Изградената система за събиране, транспортиране и депониране на битовите отпадъци в община Копривщица обхваща 100% от населението и осигурява достатъчно на брой съдове и оптималното им обслужване.

Морфологичният състав на образуваните отпадъци може да се промени в резултат на:

- Излизането от употреба през 2021 г. на масово използваните в бита пластмасови и комбинирани опаковки за еднократна употреба;
- Въвеждането в работен режим на регионалните инсталации и системи за сепариране и компостиране на растителните и биоразградими отпадъци;
- Провеждане на разяснителни и обучителни кампании за информиране на населението, че отпадъка събран разделно е ценен ресурс.

3.4. Анализ на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците, с акцент върху контролните функции

Целта на анализа на институционалния капацитет е да установи евентуални недостатъци и несъответствия на общинската администрация в сферата на управлението на отпадъците. В община Копривщица няма административно звено отговорно единствено за управление на отпадъците. Основните функции, свързани с политиката на общината по управление на отпадъците и екологичните въпроси се изпълняват от един служител, в общинска администрация Копривщица. Община Копривщица упражнява непрекъснат контрол върху дейностите по управление на отпадъците, сметосъбирането и сметоизвозването на образуваните отпадъци. Извършват се проверки по сигнали и жалби на граждани, свързани с околната среда. Упражнява се контрол върху дейностите по обслужване на контейнерите за отпадъци – спазване на графици за извозване и за метене на улици и площади. Следи се за цялостното изпълнение на ангажиментите, които са възложени на фирмите, чрез договор. Извършва се информиране на обществеността за дейности и мероприятия свързани с

отпадъците. Координацията между отделните отговорни служители, отдели и ръководството на община Копривщица е на добро ниво. Изготвят се и се обобщават различни планове, програми, справки и др. свързани с горепосочените дейности.

Отговорните служители в общинска администрация Копривщица са с отлична квалификация, но е нужно периодичното прилагане на мерки за повишаване на познанията и запознаването на служителите с законите и нормативни изменения, чрез организиране на обучения. Материално-техническата и информационната обезпеченост на служителите с функции за управление на отпадъците в общинската администрация е на добро ниво. По отношение на събиране, транспортиране, оползотворяване и третиране на отпадъците, община Копривщица обезпечава изпълнението на функциите.

ОБОБЩЕНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ОТ АНАЛИЗА НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИЯ КАПАЦИТЕТ

- **Община Копривщица има добре изграден институционален капацитет и натрупан опит в разработване на нормативни актове и стратегически документи в областта на управление на отпадъците;**
- **Препоръчително е служителите да преминават периодични обучения във връзка с нормативните изисквания на ЗУО и подзаконовите нормативни актове, свързани с управлението на отпадъците и техния контрол;**
- **Необходимо е непрекъснато повишаване на квалификацията, професионалното развитие във връзка с повишаване на експертизата в сферата на отпадъците на отговорните служители;**
- **Необходимо е създаване на регистри на обекти, които подлежат на контрол, изготвяне на годишни планове и отчети за контролната дейност и други, които да се одобряват от Кмета на общината, като резултатите от контролната дейност по управление на отпадъците и наложените санкции се публикуват на сайта на Общината;**
- **Общината има осигурен „зелен телефон“ за подаване на сигнали от граждани.**

3.5. Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване

На територията на община Копривщица старите замърсявания са в резултат от локални /изоставени незаконни/ неорганизирани сметища (струпуване на всякакъв вид отпадъци, най-вече битови и строителни) извън урбанизираната територия на града. Образуват се периодично и своевременно се почистват. Една от причините за тяхното образуване е недостатъчната екокултура и липсата на отговорно отношение на недобросъвестни жители от общината.

Експлоатацията на старото общинско депо за ТБО в, м. „Орлов камък“ е прекратена с Решение № Р12- ПЕДНБО-18/07.08.2017 г. на Директора на РИОСВ – София област и предстои неговата техническа и биологична рекултивация. Депото е разположено на площ от 30 дка., а площта за рекултивация е 10 дка. и е било в експлоатация от 1984 г. Община Копривщица има разработен проект за закриване и рекултивация на Общинското депо, включващ и мониторинг. Извършена е техническата рекултивация на старото сметище и предстои биологична.

Съществуващите проблеми, свързани със системите за събиране и транспортиране на отпадъците, слабостите в контролната дейност и не на последно място ниското екологично възпитание на гражданите, спомагат за неконтролираното изхвърляне на отпадъци и за възникването на локални замърсявания и нерегламентирани сметища около деретата на реки, покрайнини на населени места, зони за крайградски отдих, селскостопански пътища и др. Най-често на неразрешени места се изхвърлят смесени битови отпадъци (покъщнина, отпадъци от

различен характер, вкл. и опасни), като и отпадъци от строителни и ремонтни дейности, животински отпадъци, разкомплектовани моторни превозни средства и др.

Добре организираната система за сметосъбиране и сметоизвозване и ефективния контрол от страна на Общинска администрация водят до значително намаляване на броя на инцидентните локални замърсявания с отпадъци. Общината ежегодно почиства замърсени зони с нерегламентирано изхвърлени отпадъци.

Необходимо е въвеждане на превантивни мерки, постоянен мониторинг и ефективни санкции, за да се ограничи нерегламентираното изхвърляне на отпадъци.

ОБОБЩЕНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ОТ АНАЛИЗА НА ЗАМЪРСЕНИ В МИНАЛОТО ПЛОЩАДКИ

- Община Копривщица периодично ликвидира нерегламентирани локални сметища;
- Съществува проблем с въвеждането на ефективен контрол за предотвратяване на повторното използване от населението на вече закритите локални замърсявания, както и възникването на нови;
- Препоръчително е търсене на възможности за поставянето на камери на неврологичните места с цел ограничаване на замърсяванията, а и за по-лесното налагане на глоба на хората, които замърсяват.
- Необходимо е осигуряване на финансиране и осъществяване на следексплоатационните грижи и мониторинг на рекултивирани депа и ликвидирани локални замърсявания, съгласно нормативните изисквания.

3.6. Анализ на организационните схеми за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите

При вземането на решение за определяне размера на такса „Битови отпадъци” ръководството на Общинска администрация Копривщица и Общински съвет Копривщица се съобразяват и със социалната поносимост на предлаганата услуга. Отчитайки конкретните условия на Община Копривщица, постъпващите средства при правилно и целенасочено управление на отпадъците могат да осигурят една нормална организация за задоволяване нуждите на населението от качествени комунално-битови услуги.

Общинският съвет определя размера на такса „Битови отпадъци” за дейностите, предвидени със ЗМДТ. Общинският съвет приема наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги, в т.ч. и таксата „Битови отпадъци”.

През последните години Приходите от такса „Битови отпадъци” (ТБО) покриват изцяло разходите за управление на битовите отпадъци.

Съгласно Закона за местните данъци и такси в такса „Битови отпадъци” следва да се предвидят разходи за: закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови отпадъци; почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Практиката показва, че начинът по който се изчислява такса „Битови отпадъци” далеч не стимулира населението да участва в системите за разделно събиране на рециклируемите отпадъци, както и не води до пълно финансово покритие на нуждите и разходите за управление на битовите отпадъци. Това обуславя значителния финансов ресурс, който е непосилен за общинския бюджет, не се осигурява от такса „Битови отпадъци” и за изпълнението на част от дейностите по управление на отпадъците Общината търси алтернативни решения за

финансиране от други финансови организации – ПУДООС, Оперативните програми, програмата за развитие на селските райони и др. външни донорски програми.

По силата на националното законодателство, Общинската администрация е изцяло отговорна за организиране на дейностите по управление на битови отпадъци и поддържане чистотата на населените места. Финансирането на услугите и дейностите се осигурява със средствата, предвидени в общинския бюджет, осигурени чрез такса „битови отпадъци“, заплащани от домакинствата и промишлеността. Размерът на таксата се приема от Общинския съвет ежегодно.

Редът за определяне и плащане на такса „Битови отпадъци“ в Община Копривщица е регламентиран с Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги в община Копривщица, приета от Общински съвет. Таксата се определя в годишен размер с решение на Общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка, включваща необходимите разходи за:

1. осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци – контейнери и кофи;
2. събиране, включително разделно на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им;
3. проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и 64 от Закона за управление на отпадъците;
4. почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Размерът на такса битови отпадъци се определя за всяка услуга поотделно.

В изпълнение на изискванията на националното законодателство в областта на управление на отпадъците Община Копривщица следва да извозва и предава за депониране твърдите битови отпадъци от дейността сметосъбиране на Регионално депо за ТБО в гр. Златица.

Програмата за управление на отпадъците се реализира чрез средства от общинския бюджет и европейски оперативни програми за финансиране. Средствата от общинския бюджет се събират ежегодно от такса битови отпадъци и се разходва, съгласно приета План - сметка за приходите и разходите за извършване на услугите по събирането, извозването и обезвреждането в депа за битовите отпадъци, както и поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места на територията на Община Копривщица.

Таксата за битови отпадъци се определя като промил върху данъчната оценка на недвижимите имоти на физическите лица и промил върху по-високата стойност между данъчната оценка и отчетната стойност на недвижимите имоти на юридическите лица по смисъла на чл.21 от ЗМДТ.

3.7. Анализ на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

Участието на обществеността в цялостния процес на промени в сектора за управление на отпадъците има много голямо значение. Населението е основен участник в процеса на управление на отпадъците, защото то е постоянен техен генератор и поради това трябва да бъде информирано за въздействието върху околната среда, причинено от обезвреждането на отпадъци, както и за възможностите и отговорностите относно предотвратяването и оползотворяването на отпадъците.

Информирането на населението цели повишаване на културата на населението и по-конкретно намаляване на количеството на отпадъците и тяхното екологосъобразно събиране и обезвреждане. Необходима е по-широка гласност както за възникнали проблеми пред общината, така и за търсене на решението им и привличане на общественост в изпълнение на предприетите мерки.

Достъпът до информация, повишаването на съзнанието и еко-културата на обществото, участието му при вземане на решения и привличането му като партньор в процеса на управление на отпадъците е ключов момент, предопределящ до голяма степен успешната реализация на настоящата програма.

Действията на Общинска администрация - Копривщица в областта на управление на отпадъците достигат до гражданите на общината чрез публикации в медиите, чрез сесиите на Общински съвет, чрез публични прояви и събития, публикации в сайта на общината, брошури, рекламни материали и др. Информирането на населението цели повишаване на екологичната култура за намаляване на количеството на отпадъците и тяхното екологосъобразно събиране и обезвреждане. Необходима е по-широка гласност както за възникнали проблеми пред Общината, така и за търсене на решението им и привличане на обществеността в изпълнение на предприетите мерки.

Общината полага усилия за работа с обществеността и бизнеса по въпросите, свързани с образуване и управление на отпадъците. Информирането на обществеността и бизнеса за необходимостта и ползите от намаляване на количеството генерирани отпадъци и оползотворяване на отпадъците има ключово значение за успеха и добрите резултати на системите за управление на отпадъците съобразно йерархията за тяхното управление.

Осигурена е постоянна телефонна връзка с общината за подаване на сигнали, засягащи състоянието на околната среда и нерегламентираното изхвърляне на отпадъци („зелен телефон“).

С провеждане на повече информационни кампании, чрез средствата за масово осведомяване, се цели по-голяма част от населението да има достъп до информацията и да се привлече тяхното активно участие. С действия за информиране на населението относно различните потоци отпадъци се цели повишаване на общественото съзнание и създаване на навици за екологосъобразно отношение към отпадъците.

С оглед на тенденциите в Европа и България е необходимо провеждането на повече кампании, чрез средствата за масово осведомяване. По този начин се цели по-голяма част от населението да има достъп до информацията и да се привлече тяхното активно участие.

Резултатите, които община Мирково е постигнала, до тук по отношение на информираността и предоставянето на информация на гражданите е добро, но е необходимо подобряването им и увеличаване на кампаниите, чрез което ще се увеличат възможностите на общината за достигане на набелязаните мерки в развитието на дейността по управлението на отпадъците.

3.8. Анализ на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъци

Основните национални документи, регламентиращи събирането на информация за отпадъците са ЗУО и Наредба №1 от 4 юни 2014 г. (изм. и доп. ДВ. бр.30 от 31 Март 2020 г.) за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри. Наредбата определя изискванията за предоставяне на информация на НСИ и ИАОС относно отпадъците и съоръженията и инсталациите за отпадъци, вкл. информация от общините.

Общините като задължени лица по Наредбата следва да предоставят информация чрез документите, определени в нея, както и в наредбите по чл. 43, ал.3, 4, 5 и 6 от ЗУО. Общините също така имат задължения за събиране на информация от организациите, извършващи дейности с отпадъци.

За всички извършвани дейности по отпадъците в община Копривщица се води редовна регистрация и контрол. Общинската администрация получава достоверна информация относно постъпващите за депониране на регионалното депо битови отпадъци чрез претеглянето им с електронна везна. Наблюдава се компетентност и оперативност при осигуряване на информацията за дейността.

По отношение на създадената в общината организация за събиране, обработване и предоставяне на информация за дейностите с отпадъци, информационното обезпечаване покрива основните направления на дейностите по управление на отпадъците, които могат да се групират по следния начин:

- Предварително планиране;
- Последващо планиране;
- Договори и управление на договорите;
- Събиране и транспортиране на отпадъци;
- Поддържане на чистотата на територията на общината;
- Третиране и обезвреждане на отпадъци;
- Разделно събиране на масово разпространени отпадъци;
- Контрол по изпълнение на дейности;
- Проучване, проектиране и изграждане на нови съоръжения;
- Рекултивация на депа.

В Общинска администрация – Копривщица информационното обезпечаване на управлението на отпадъците се извършва чрез изготвяне и представяне на годишни доклади по Програмата за опазване на околната среда и Програмата за управление на отпадъците, както и изготвяне на задължителните отчети по Закона за статистиката.

Основни функции за Общината са:

- Събиране, систематизиране и анализ на информация, свързана с дейности по отпадъци;
- Обработка и обобщаване на данните, свързани с изпълнението на договорите с фирми, извършващи дейности с отпадъци;
- Събиране и отчитане на данни от контролната и санкционната дейност;
- Изготвяне на информационни справки, доклади, становища и др., свързани с финансовото изпълнение на проектите в областта на управлението на отпадъците.

Отговорните служители, които изпълняват функции, свързани с управление на отпадъците поддържат самостоятелно различни информационни бази данни. Наличната информация позволява да се прави сравнителен анализ на данните в различни разбивки. Обменът на информацията се осъществява на базата на документооборота, на хартиен носител или по електронен път. В общината няма разработена система за набиране на качествена информация за управление на отпадъците чрез мониторинг на процесите - например с ежегодни проучвания на мненията.

В общината има създадена добра организация за съхраняване, обмен и достъп до основни групи документи, като например:

- Програмни и планови документи - Програма за опазване на околната среда, Програма за управление на отпадъците, оперативни планове, план-сметки и др.;
- Документи във връзка с определяне цена на услугата и заплащане на ТБО;
- Заповеди на кмета на общината;

- Решения на общинския съвет;
- Отчети, съгласно разпоредбите на ЗУО и ЗООС, годишен отчет на общината за управление на отпадъците във връзка с докладване на целите, съгласно Наредба № 1 от 4 юни 2014 г. Протоколи - констативни протоколи за контрол на дейностите по управление на отпадъците, протоколи от проверки, за почистване на речни корита, др.;
- Кантарни бележки за количествата, постъпили отпадъци по съоръжения за третиране;
- Справки - за постъпили, преработени и предадени количества отпадъци, за изплатени средства.

ОБОБЩЕНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ОТ АНАЛИЗА НА ИНФОРМАЦИОННОТО ОБЕЗПЕЧАВАНЕ

- На национално ниво много на брой институции събират информация, касаеща управлението на отпадъците, като все още няма изградена единна интегрирана информационна система;
- Наредбата по чл. 48, ал 1 от ЗУО относно реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публичните регистри определя Общините като задължени лица, които следва да предоставят информация, свързана с управление на отпадъците. Общината изготвя годишен отчет по изпълнението на Общинската програма по управление на дейностите по отпадъците през първото тримесечие на следващата година, като екземпляр от отчета се изпраща в РИОСВ София;
- Информацията, събрана от една институция, не винаги е достъпна за ползване от звена от друга институция, което възпрепятства ефективното управление на отпадъците и осъществяването на контрол на протичащите процеси;
- Част от събираната информация, която е публична по своя характер, не е налична онлайн или в друг подходящ за аналитични цели вид;
- Необходимо е да се увеличи обемът на информацията, която се събира, например в общината да бъде събирана информация за обектите, които генерират големи количества хранителни биоотпадъци, както и за зелените площи в населените места и кварталите, от които се генерират зелени отпадъци и т.н.;
- Получаваната информация в различните звена на отговорните институции не е достъпна за лицата, които впоследствие ще я използват за изпълняване на възложените им функции.

IV. ПРОГНОЗИ

Нормата на натрупване на отпадъците, представена като количеството на образуваните битови отпадъци за година на човек от населението е сред най-важните показатели за управление на отпадъците.

По данни на НСИ образуваните битови отпадъци на човек от населението в България намаляват значително до 407 кг/човек/година за 2018 г., което е под средните нива за ЕС от 492 кг/човек за същата година. Със своите 766 кг на глава от населението Дания се нарежда на първо място сред страните членки. Други страни, генерирали над 600 кг боклук, са Малта (640 кг), Кипър (637 кг за 2017 г.), Германия (615 кг) и Люксембург (610 кг).

С най-малко генерирани отпадъци е Румъния - 272 кг на глава от населението. Близко до нея се нареждат Полша (329 кг), Чехия (351 кг) и Унгария (381 кг).

Ако не бъдат предприети целенасочени мерки за предотвратяване на образуването и оползворяване на битовите отпадъци, може да се очаква, че количеството им ще нараства в резултат на икономически растеж, повишаване на доходите и потреблението в домакинствата.

В резултат на разработването Национален план и общински Програми за управление на

отпадъците и прилагане на мерките, предвидени в тях, може да бъде прогнозирано стабилизиране на количеството образувани битови отпадъци, като България продължи да е с един от най-благоприятните показатели „образувани битови отпадъци на жител/година”.

Тенденциите в този показател са точен измерител за предотвратяването на образуването на отпадъци като най-високо ниво в йерархията на управление на отпадъците. Много по-неблагоприятен е показателят депонирани битови отпадъци на жител за България спрямо средното ниво на показателя за ЕС. В България количеството на депонирани отпадъци намалява с по-бързи темпове от средното за ЕС.

Населението на община Копривщица намалява с над 500 души през последните пет години. Естественят и механичният прираст са отрицателни. Бъдещите тенденции за броя на населението в общината ще зависят силно от механичното движение на населението и задълбочаващата се демографска криза в резултат на влошената възрастова структура.

Въпреки намаляващото население на община Копривщица се наблюдава тенденция на увечаване на количеството генериран отпадък, което се дължи на факта, че Община Копривщица разполага със силно развита туристическата база, при което през летния сезон броят на туристите е неколкостранно по-голям от броя на постоянното население, което оказва влияние върху количеството на генерираните отпадъци. Прогнозното количество на генерираните отпадъци от туристите е определено на база броя на реализираните нощувки през туристически сезон, съгласно Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци, утвърдена със Заповед № РД744/29.09.2012г. В методиката е прието, че административните единици, при които съотношението реализирани нощувки към брой постоянно пребиваващи жители е по – голямо от 10, следва да коригират своите количества, като добавят 1.25кг. за всяка реализирана нощувка.

Таблица 6: Норма на натрупване на отпадъците (кг./жител/год.)

Групи населени места	над 150 хил.	50-150 хил.	25-50 хил.	3-25 хил.	под 3 хил.
Норма на натрупване	410.3	349.6	334.9	295.5	241.7

Източник: МОСВ

Община Копривщица има изготвен морфологичен анализ на битовите си отпадъци, който е извършен в периода февруари-септември 2019 г.

В методиката за определяне на морфологичния състав на БО за норма на натрупване се извеждат 5 групи населени места, като за община Копривщица референтните стойности са 241,7 кг/чов./година, **а реалната норма на натрупване на отпадъци в общината за периода февруари 2019 г. – септември 2019 г. е 373 кг/човек/година.**

На базата на проведените анализи и с помощта на наличните методики на МОСВ и примерни норми за натрупване на битови отпадъци е направена прогноза за количеството на отпадъците до 2028 г.

Таблица 7: Прогноза за количеството на отпадъците в община Копривщица 2020-2028 г.

Прогноза за количеството на отпадъците		2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Общо количество отпадъци										
Прогнозен темп на изменение на нормата на натрупване на отпадъците	%		-0.70	-0.70	-0.70	-0.70	-0.70	-0.70	-0.70	-0.70
Прогнозна норма на натрупване на отпадъци	кг/чов/год	393.00	390.44	387.69	384.95	382.24	379.55	376.87	374.21	371.58
Прогнозен брой на населението	брой	1962.00	1948	1935	1921	1908	1894	1881	1868	1855
Прогнозно количество на отпадъците - общо	тонове/год	771.48	760.68	750.03	739.53	729.18	718.97	708.90	698.98	689.19
в т.ч.:										
Хранителни	тонове/год	87.65	86.42	85.21	84.02	82.84	81.68	80.54	79.41	78.30
Хартия	тонове/год	80.45	79.32	78.21	77.12	76.04	74.97	73.92	72.89	71.87
Пластмаса	тонове/год	40.58	40.01	39.45	38.90	38.36	37.82	37.29	36.77	36.25
Текстил	тонове/год	98.25	96.88	95.52	94.18	92.87	91.57	90.28	89.02	87.77
Гума	тонове/год	2.06	2.04	2.01	1.98	1.95	1.92	1.90	1.87	1.84
Кожа	тонове/год	4.47	4.41	4.35	4.29	4.23	4.17	4.11	4.05	3.99
Градински	тонове/год	84.85	83.66	82.49	81.34	80.20	79.07	77.97	76.88	75.80
Дървесни	тонове/год	20.90	20.60	20.31	20.03	19.75	19.47	19.20	18.93	18.67
Стъкло	тонове/год	47.73	47.06	46.40	45.75	45.11	44.48	43.86	43.25	42.64
Метали	тонове/год	11.28	11.12	10.96	10.81	10.66	10.51	10.36	10.22	10.08
Инертни (над 4 см.)	тонове/год	58.40	57.58	56.77	55.98	55.19	54.42	53.66	52.91	52.17
Ситна фракция (до 4 см.)	тонове/год	8.60	8.48	8.36	8.24	8.13	8.01	7.90	7.79	7.68
Опасни	тонове/год	49.81	49.11	48.42	47.74	47.08	46.42	45.77	45.13	44.49
Други	тонове/год	126.84	125.07	123.32	121.59	119.89	118.21	116.55	114.92	113.31

Количества разделно събрани отпадъци от системи за разделно събиране (полезна фракция)										
Прогнозен темп на изменение на нормата на натрупване - Хартия	%				5.8	5.8	5.8	5.8	5.8	5.8
Прогнозен темп на изменение на нормата на натрупване - Пластмаса	%				5.8	5.8	5.8	5.8	5.8	5.8
Прогнозен темп на изменение на нормата на натрупване – Метал	%				5.8	5.8	5.8	5.8	5.8	5.8
Прогнозен темп на изменение на нормата на натрупване - Градински	%		0.7	6.5	5.8	5.8	5.8	5.8	5.8	5.8
Норма на натрупване - Хартия	кг/1 жит./год			18.09	19.13	20.23	21.39	22.62	23.92	25.29
Норма на натрупване - Пластмаса	кг/1 жит./год			9.30	9.84	10.40	11.00	11.63	12.30	13.01
Норма на натрупване - Метал	кг/1 жит./год			2.07	2.19	2.31	2.44	2.58	2.73	2.89
Норма на натрупване - Градински	кг/1 жит./год	45.87	46.19	49.11	51.92	54.90	58.06	61.39	64.91	68.64
Хартия	тонове/год	0.00	0.00	35.00	36.75	38.59	40.52	42.54	44.67	46.90
Пластмаса	тонове/год	0.00	0.00	18.00	18.90	19.85	20.84	21.88	22.97	24.12
Метал	тонове/год	0.00	0.00	4.00	4.20	4.41	4.63	4.86	5.11	5.36
Градински	тонове/год	90.00	90.00	95.00	99.75	104.74	109.97	115.47	121.25	127.31

V. SWOT АНАЛИЗ

SWOT анализът е метод за стратегически анализ при подготовка на документи на публичната политика. Методът цели да установи:

- Кой са най-важните силни и слаби страни в дадена организация, политика, сектор, т.е. характеристиките на вътрешната структура;
- Кой са най-важните възможности и най-сериозните заплахи пред развитието на дадена организация, политика, сектор, т.е. характеристиките на външната среда;

- Какво е съотношението между силните и слабите страни, от една страна, и възможностите и заплахите, от друга страна;
- Кой са лостовете на развитие и каква е основата на стратегиите за бъдещо развитие.

SWOT анализът е обективно следствие от извършените ситуационни анализи на съществуващото състояние и практики и изхожда от идеята за разделянето на обекта на анализ – управлението на отпадъците, от средата, в която той функционира. Обектът на анализ се разглежда откъм неговите „силни страни” и „слаби страни”. Средата, в която функционира управлението на отпадъците в общината, се диференцира на „възможности” и „заплахи”.

Силни страни.

Силните страни са ресурс, умение или друго преимущество, което притежава секторът. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство.

Слаби страни.

Слабите страни представляват ограниченията или недостигът на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на сектора.

Възможности.

Възможностите представляват най-благоприятните елементи на външната среда. Това са благоприятни външни фактори, от които секторът се възползва или би могъл да се възползва.

Заплахи.

Заплахите са най-неблагоприятните сегменти на външната среда. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние.

Матрица на SWOT анализа, представлява таблица, която се състои от четири квадранта, в които се подреждат и визуално представят основните характеристики на управлението на отпадъците. Попълването на четирите квадранта обобщава резултатите от аналитичната част на стратегическия документ и изводите и препоръките, направени в края на всеки анализ. При извършване на SWOT анализа могат да се разкрият множество силни и слаби страни, възможности и заплахи. За предпочитане е обаче да се подберат само най-важните от тях, които да попаднат в съответните квадранти на матрицата.

Силни страни		Слаби страни	
1	Изградено Регионално депо за неопасни отпадъци, отговарящо на съвременните екологични изисквания;	1	Увеличаване на количествата депонирани отпадъци и нарастване нормата на натрупване на отпадъци на човек от населението.
2	Добре изградена система за организирано сметосъбиране във всички населени места на общината.	2	Липса на система за разделно събиране и оползотворяване на строителните и биоразградимите отпадъци.
3	Осигуреност с транспортни средства и съдове за събиране на битови отпадъци;	3	Недостатъчна ангажираност на жителите за спазване на изискванията за регламентирано изхвърляне на отпадъци.
4	Приета нормативна уредба за управление на отпадъците на местно ниво.	4	Ниска социална поносимост към увеличаване на таксите за битови отпадъци.
5	Разработен четирисезонен морфологичен анализ на битовите отпадъци.	5	Периодично образуване на нерегламентирани замърсявания.
6	Разработени програми и планове за управление на различните потоци отпадъци.	6	Липсва мониторингова система, която да отчита удовлетвореността на

7 Ежегодни информационни кампании за управлението на отпадъците и „зелен“ телефон за сигнали на граждани. 8 Високо нивото на събираемост на ТБО, съгласно чл. 62 от Закона за местните данъци и такси. 9 Предприети действия за изграждане на регионална инсталации за компостиране на биоразградими и сепариране на битовите отпадъци.	обществеността от услугите по управление на отпадъците. 7 Неефективна система за контрол и санкциониране на нарушители.
Възможности	Заплахи
1 Усъвършенстване и разширяване на системите за разделно събиране на отпадъците. 2 Въвеждане на нови ефективни технологии за рециклиране и оползотворяване на различни потоци отпадъци. 3 Създаване на система за мониторинг и контрол на отпадъците; 4 Промяна на обществените нагласи за намаляване образуването и ефективно управление на отпадъците. 5 Засилен институционален и граждански контрол за предотвратяване нерегламентираното изхвърляне на отпадъци. 6 Пълноценно използване на различни финансови инструменти, фондове и програми в областта на управлението на отпадъците. 7 Механизми за включване на обществеността при вземане на решения, свързани с управление на отпадъците – публични обсъждания, информация чрез медии и интернет.	1 Увеличаващи се разходи за дейностите за сметосъбиране и депониране на отпадъците. 2 Нарастващи законови задължения на местната власт за изпълнение в сферата на управление на отпадъците. 3 Налагане на санкции на местната власт при неспазване изискванията на нормативната уредба в сферата на управление на отпадъците. 4 Повишаване на такса битови отпадъци за населението. 5 Невъзможност на нискодоходните групи от населението да отделят допълнителни средства за услуги и дейности, свързани с управлението на отпадъците. 6 Изхвърляне на отпадъци от населението на нерегламентирани сметища.

VI. ОСНОВНИ ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Основната цел на Програмата за управление на отпадъците на територията на община Копривщица е устойчиво управление на отпадъците в община Копривщица и усвояването им като ценен ресурс за ограничаване на вредното въздействие върху околната среда и човешкото здраве.

Общинската програма се разработва в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците (НПУО), съобразена е с

Европейската стратегия за устойчиво развитие и подхода „нулеви „отпадъци“ и включва следните стратегически цели:

Стратегическа цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците, чрез предотвратяване на образуването им и насърчаване на повторното им използване.

Стратегическа цел 2: Нарастване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци.

Стратегическа цел 3: Ефективно управление на отпадъците, гарантиращо чиста и безопасна околна среда.

Стратегическа цел 4: Включване на обществеността в управлението на отпадъците.

За всяка от стратегическите цели са разработени специфични цели, които са пряко съотносими към съответната стратегическа цел, т.е. допринасят за нейното постигане. За разлика от стратегическите цели, оперативните могат да бъдат краткосрочни и средносрочни.

Общинската програма поставя следните специфични цели за управлението на отпадъците в община Копривщица за периода 2021-2028 г.:

Специфична цел 1: Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци;

Специфична цел 2: Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране, транспортиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците;

Специфична цел 3: Предотвратяване и намаляване на риска от замърсявания с отпадъци;

Специфична цел 4: Нормативно регулиране и укрепване на административния капацитет на Общинската администрация за управление на отпадъците;

Специфична цел 5: Участие на обществеността при прилагане на йерархията на управление на отпадъците.

За да се изпълнят оперативните цели и да се достигнат стратегическите цели на програмата, е заложено да се изпълни определен набор от дейности, които са обособени в подпрограми. Достигането на всяка стратегическа цел може да се осъществи, чрез изпълнението на една или няколко подпрограми.

Таблица 8: Стратегически, специфични цели и подпрограми в Програмата за управление на отпадъците на община Копривщица 2021 - 2028 г.

<i>Стратегически цели</i>	<i>Оперативни цели</i>	<i>Подпрограма</i>
Стратегическа цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване на образуването им и насърчаване на повторното им използване	Специфична цел 1: Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци	Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци
Стратегическа цел 2: Нарастване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци.	Специфична цел 2: Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране, транспортиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците	- Подпрограма за разделно събиране и изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци най-малко от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло - Подпрограма за разделно събиране и постигане на целите за биоразградимите битови отпадъци в т.ч. за биоотпадъците

Стратегически цели	Оперативни цели	Подпрограма
		Подпрограма за изпълнение на изискванията и целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци
Стратегическа цел 3: Ефективно управление на отпадъците, гарантиращо чиста и безопасна околна среда	Специфична цел 3: Предотвратяване и намаляване на риска от замърсявания с отпадъци; Специфична цел 4: Нормативно регулиране и укрепване на административния капацитет на Общинската администрация за управление на отпадъците	- Подпрограма за предотвратяване и намаляване на риска от депонирани отпадъци - Подпрограма за подобряване на административния капацитет на общината по управление на отпадъците
Стратегическа цел 4: Включване на обществеността в управлението на отпадъците	Специфична цел 5: Участие на обществеността при прилагане на йерархията на управление на отпадъците	Подпрограма за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

В началото на всяка подпрограма, преди представянето в табличен формат на мерките/дейностите, резултатите от тях и т.н., е направено кратко представяне на подпрограмата, в което са изложени: какви са националните цели и посока на развитие в разглежданата област; най-важните резултати, които общината е постигнала до момента и които ще надгражда; най-важните изводи и препоръки от анализите, съотносими към подпрограмата; ключовите резултати, които се очакват от изпълнението на подпрограмата и ще спомогнат за достигането на съответната стратегическа цел на програмата за управление на отпадъците; наличието на други дейности и мерки, включени в други подпрограми на общинската програма за управление на отпадъците, които допълват и подпомагат изпълнението на оперативната цел на подпрограмата.

Подпрограмите съдържат както инвестиционни мерки, така и неинвестиционни мерки.

Инвестиционните мерки включват основно изграждането на инфраструктура в т.ч.: инсталации за предварително третиране на битови отпадъци с цел оползотворяване на битовите отпадъци и предотвратяване на емисиите на парникови газове; инсталации за компостиране/анаеробно разграждане; закупуване и инсталиране на компостери за домашно компостиране; закупуване на съдове и транспортни средства за разделно събиране и транспортиране на биоотпадъци и др. Инвестиционните проекти и възможностите на финансиране на определените стратегически цели в програмата и мерките в плана за действие са представени в тази глава. За изготвяне на *Инвестиционната програма* се вземат в предвид възможностите на общината за финансиране на дейностите по управление на отпадъците.

Финансирането на дейностите по събиране, транспортиране и депониране на битовите отпадъци, почистване на обществени места, почистване на незаконни сметища се поема от общинския бюджет чрез приходите от такса „битови отпадъци“. Осигуряването на финансови средства за големи инвестиционни проекти в областта на управлението на отпадъците ще се търсят чрез външно финансиране от структурните и кохезионни фондове на ЕС, чрез Оперативните програми или други финансиращи организации. Инвестиции, свързани с проекти, като например за въвеждане на фамилно компостиране и други малки проекти с образователна цел биха могли да се финансират от ПУДООС. През плановия период ще се търсят възможности за привличане на инвестиции от частния сектор под формата на Публично-

частно партньорство по отношение изграждане на инфраструктура за събиране и оползотворяване на строителни и биоразградими отпадъци, както и за изграждане на инсталации за сепариране. Инвестициите, които попадат в меката част на програмата, за разпространение на информационни материали, провеждане на кампании, обучения или инструктиране на притежателите на отпадъци се финансират от общинския бюджет или могат да бъдат финансирани от организациите по оползотворяване на отпадъците и други външни донори от частният сектор. Някои от дейностите в плана за действие не изискват наличен финансов ресурс, като въвеждане на нормативни изисквания чрез изменения и допълнения на местната нормативна уредба, което ще се осъществи чрез наличния административен капацитет. Неинвестиционните мерки включват дейности в т.ч.: нормативни промени; назначаване на служители; обучение на служители; подготовка на проекти; разработване на методики, инструкции и др. административни актове; изпълнение на контролни дейности; провеждане на информационни кампании; разработване и внедряване на информационни системи и др.

VII. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ С ПОДПРОГРАМИ, МЕРКИ, ДЕЙНОСТИ И ПРОЕКТИ

Планът за действие съдържа мерките, които трябва да се предприемат за постигане на поставените цели в сферата на управление на отпадъците. С приемането и прилагането на плана се цели да бъде постигнат оптимален баланс между различните законодателни, институционални, икономически и технически мерки и прилагане на интегриран подход за управление на отпадъците. Планът определя и отговорностите на различните институции и организации в областта на управление на отпадъците, свързани с реализацията на предвидените мерки и дейности, очакваните разходи и вероятните източници за тяхното финансиране.

Следва да се отбележи, че финансовите ресурси, с които разполага Община Копривщица са ограничени, подкрепата от националните институции е недостатъчна и в случай на недостиг на средства може да се ревизира изпълнението на някои от представените по-долу мерки.

7.1. Подпрограма с мерки за предотвратяване образуването на отпадъци

Целта на тази подпрограма е насърчаване на населението, фирмите и институциите от страна на Общината към различни мерки и методи, които да доведат до предотвратяване образуването на отпадъците, т.е. предприемане на конкретни действия, от които би могло да се намали образуването на отпадъците, там където е възможно.

Мярката е необходима поради все по-голямото нарастване на образуването на отпадъците, както на национално, така и на световно ниво. Образуването на отпадъци е все по-голям нарастващ проблем, който оказва значително негативно влияние към околната среда и към здравословното състояние на хората, за който следва да се предприемат конкретни мерки за ограничаването му.

Предотвратяването на образуването на отпадъците цели да допринесе за намаляване на негативното влияние върху компонентите на околната среда, върху които влияе депонираният отпадък, чрез отделянето на газове и инфилтрат при протичащите процеси на гниене, както и върху намаляване използването на природни ресурси, неминуемо свързани с третирането и обезвреждането на отпадъци.

Ресурсите на Земята са ограничени, а това ограничава и възможностите за развитие на постоянно нарастващото световно население. Отпадъците от една страна се образуват от използването на ресурси или продукти, а от друга - те имат негативни ефекти върху околната среда в резултат от тяхното преработване или обезвреждане. Прекъсването на връзката между икономическия растеж и нарастващото използване на ресурсите, което води до негативно влияние върху човека и природата е основна цел в областта на политиката по околна среда.

Този ръководен принцип за устойчиво развитие представлява не само ориентир за държавни действия, но е и мерило за решенията на икономиката и обществото.

Европейското и националното законодателство по управление на отпадъците (Директива 75/442/ЕЕС и ЗУО) поставят като първи приоритет предприемането на мерки за предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъците, които да водят до намаляване на количеството на образуваните отпадъци и намаляване на вредното въздействие върху околната среда и човешкото здраве.

Според РДО (чл. 3, т.1), както и според българския ЗУО (§1, т. 17 от ДР), „Отпадък“ е всяко вещество или предмет, от който притежателят се освобождава или възнамерява да се освободи, или е длъжен да се освободи”. Особено важно е да се подчертае, че предотвратяването на отпадъци (ПО) има най-висок приоритет в йерархията на управление на отпадъците. Най-големите натоварвания на околната среда възникват при производството на един продукт и именно поради това тези натоварвания се намаляват, чрез мерки за ПО.

Съгласно чл. 29 т.1 на РДО всяка страна членка на ЕС трябва да разработи Програма за предотвратяване на образуването на отпадъци. Предвидените в нея цели и мерки трябва да доведат до прекъсване на споменатата връзка между икономическия растеж и въздействието върху околната среда.

„Предотвратяване на образуването на отпадъци” означава да не възникват отпадъци, да не се произвеждат продукти, които после да трябва да бъдат рециклирани или обезвреждани. Различните възможности за третиране на отпадъците винаги са свързани с трудности и натоварвания за околната среда. Отпадъкът не изчезва просто така, а чрез депонирането и изгарянето, дори чрез рециклирането, само се променя като вещество. Всяко депониране е намеса в природата, като при това не могат на 100% да се изключат вредни въздействия върху околната среда. В най-добрия случай отпадъците се оползотворяват, но дори и в този случай възникват натоварвания поради употребата на енергия и вода. Поради това, най-адекватното противодействие на проблемите с отпадъците са действията преди образуването на отпадъци, а именно предотвратяването на образуването на отпадъци.

Необходимо е също да има доброволни и самоограничителни мерки от страна на всички участници в обществения живот, като тези мерки трябва да се разясняват, да се помага за тяхното създаване и провеждане, да се дават съвети на бизнеса и домакинствата.

Участници в дейностите по предотвратяване на образуването на отпадъци

Основни участници в разработването и реализацията на политиките по ПО са:

Държава. Тя създава ефективни предпоставки и регулации за подпомагане на участниците в дейностите по предотвратяване образуването на отпадъци, за да изпълни задължението си, съгласно РДО и ЗУО. За целта държавата може да предвиди в съответните нормативни актове, например, различни данъци и/или такси, които стимулират производства или потребление с по-малко отпадъци. Държавата може също така да регламентира, чрез нормативен акт дори забрани за дадени продукти, ако това не противоречи на европейските норми, както и определянето на задължения, като например задължително обратно изкупуване, ограничения в разпространението, регламентиране на транспортирането, складирането и третирането на отпадъците и др. Освен това по силата на чл. 49 и чл. 50 от ЗУО държавата е длъжна да прилага мерки за планиране като изготвя и план за управление на отпадъците, както и програма за предотвратяване на образуването на отпадъци. Въвеждането на разрешителни и регистрационни режими също е задължение на държавата, регламентирано в ЗУО.

Общини. Общините са отговорни за събирането на отпадъците на тяхната територия, като извършват тази дейност самостоятелно или чрез регионални сдружения. По силата на чл.52 от ЗУО те са длъжни да изготвят програма за управление на отпадъците, чиято структура, цели и предвиждания отговарят на НПУО, включително на ПОО, която по силата на ЗУО е неразделна част от НПУО. В общинските програми и наредби за управление на отпадъците

могат да се включат и съвсем конкретни мерки за ПО, като например ограничаване на ползването на прибори за еднократна употреба при обществени мероприятия.

Икономически и научни субекти, неправителствени организации. За предотвратяване на образуването на отпадъци икономическите субекти, подпомагани от научните среди, могат да разработят продукти и производствени процеси, които са екологосъобразни и бедни на отпадъци и да оптимизират съществуващи процеси и продукти. Предлагащите на пазара продукти трябва да бъдат с по-дълъг живот, да са лесни за поправка и да са произведени и търгувани без излишни опаковки. Тоест икономическите субекти, подпомагани от научни организации, могат да предприемат мерки, с които се отказват от производството на неекологосъобразни продукти. Засега този отказ е по-скоро доброволен и продиктуван от маркетингови или други съображения, но той може да стане и задължителен при разработване и влизане в сила на съответни закони, наредби и стандарти. Неправителствени организации, които подкрепят идеите за общество, стремящо се към нулеви отпадъци, могат да създадат платформи и доброволни мрежи за всички субекти, които имат желание да допринесат за реализация на тези политики.

Домакинства. Въпреки, че основните количества отпадъци не се генерират от домакинствата, респективно от крайните купувачи, мерките за предотвратяване на отпадъци са насочени в най-голямата си част към тях. Всеки потребител може да ограничи купуването на стоки, които водят до образуване на много отпадъци и по този начин да принуди производителите да спрат или поне да намалят производството на такива стоки. На сегашния етап това означава потребителят да има такова съзнание, че дори да е готов да понесе ограничения в своите „удобства”, респективно да вложи повече усилия и време. Поради това реално и действащо предотвратяване на отпадъци сред потребителите може да се очаква, когато на пазара се предлагат достатъчно стоки и услуги, които са ефективни от екологична гледна точка.

Предотвратяването на образуването на отпадъци е задача на генераторите на отпадъци. Генераторите на отпадъци, решават чрез своите дейности дали ще произведат отпадъци или не. Предотвратяването на образуването на отпадъци се състои от следните елементи:

- Стриктно избягване на отпадъците;
- Намаляване на генерирането на отпадъци при източника;
- Насърчаване на повторната употреба;
- Рециклиране при източника.

Стриктното предотвратяване включва пълното избягване на генерирането на отпадъци, чрез реално премахване на вредните вещества или чрез намаляване на материалния и енергийния интензитет в производството, потреблението и разпространението. Примерите за точно прилагане на *предотвратяването* включват такива, които се отнасят до:

- Опасните свойства на определени съставки/ компоненти в продуктите, като се налага тяхното избягване и/или заместване с материали, които не са опасни за човека или за околната среда (например, чрез забрани на използването/ влагането на полихлорирани бифенили или озоноразрушаващите вещества, или премахване на тежките метали от батериите на мобилните телефони).

- Количество, като избягване употребата на материали или на етапи в производството/потреблението (например, чрез купуване на плодове и зеленчуци от открити пазари или от секцията за плодове и зеленчуци в супермаркета, вместо купуването на пакетирани плодове или чрез премахване на междинното опаковане на козметични продукти и паста за зъби).

Намаляването при източника включва минимизиране употребата на токсични или вредни вещества и/или минимизиране консумацията на материали или енергия. Примерите за намаляване при източника включват такива, които се отнасят до:

- Опасните свойства на определени съставки/ компоненти в продуктите, като намаляване употребата на вредни вещества в продуктите, в системите за производство и продажба, както и в системите за консумация и депониране и намаляване употребата на вещества, които пречат на повторната употреба или рециклирането (например, пластмасови етикети върху хартия, използване на хлорирани разтвори като почистващи средства).

- Количество, като използване на по-малки количества ресурси за осигуряване на същия продукт или услуга (например намаляване дебелината на покритието, въвеждане на системи за повторна употреба или пълнене, миниатюризация, ресурсно ориентирани покупки и потребление) и използване на по-ресурсно независими строителни подходи и материали.

Повторната употреба на продуктите включва многократната употреба на продукта в оригиналната му форма, по оригиналното му предназначение или като алтернатива, с или без допълнителна обработка. Примерите за повторна употреба на продуктите включват такива, които се отнасят до:

- Повторна употреба след допълнителна обработка, като измиване и повторно пълнене на стъклени или пластмасови бутилки, и обработка и използване на празни варели от лепила за варели за петрол.

- Повторна употреба без допълнителна обработка, като използване на торбички за пазар повече от един път.

Рециклирането при източника включва дейности, които позволяват използването на даден материал след обработка на територията на производителя на отпадъка. Примери са:

- Използване след биологично третиране, като домашно компостиране.
- Използване след пречистване, като повторна употреба на вода след пречистване, на разтвори след дестилация и т.н.

Предотвратяването и намаляването на образуването на отпадъците се осъществява през целия жизнен цикъл на продуктите от проектирането им до превръщането им в отпадъци и включва следните основни елементи:

- влагане на по-малко количество материали за производството на даден продукт
- удължаване полезния живот на продуктите – произвеждане на по-трайни продукти и осигуряване възможности за ремонтване и поправка на продуктите
- намаляване на опасните свойства на отпадъците, образувани след употреба на продуктите
- произвеждане на продукти, които могат да се използват повторно и влагане на материали, които могат да се рециклират
- ограничаване на ненужната употреба на продукти (напр. продукти за еднократна употреба, замяна на стари с нови модели продукти и т.н.) и по-ефективното използване на продуктите.

Мерките за постигане на националната цел за предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъците, които могат да се предприемат на местно ниво са:

- Икономически стимули за намаляване образуването на отпадъци;
- Популяризиране на схемите за „еко-маркировка” и повишаване на екологичното съзнание на купувачите;
- Контрол върху спазването на изискванията, въведени в наредбите за масово разпространени отпадъци по отношение на заплащането на продуктови такси и относно повторното използване на съответния вид масово разпространен отпадък;

- Контрол върху спазването на забраните за изхвърляне в общия отпадъчен поток на опасни домакински отпадъци.

Общинските власти могат да насърчат предотвратяването и намаляването на образуването на отпадъци чрез провеждане на мероприятия за повишаване на екологичното съзнание на населението.

Мероприятията следва да бъдат насочени към разясняване на ролята на купувачите в намаляване на образуването на отпадъци и предизвикване на промяна в поведението им по време на покупката на продукти. Цели се вземат на решението за покупка да се влияе не само от качествата и цената на продукта, но и от възможните вредни въздействия върху околната среда като се вземат под внимание следните фактори:

- трайност на продукта, възможност за повторно използване и поправка;
- материалите от които е направен – възобновими или невъзобновими;
- съдържа ли излишни опаковки.

Специфичен инструмент за насърчаване на предотвратяването на образуването на отпадъци са еко-маркировките на продуктите.

Мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци

В Приложение №4 към чл. 50, ал. 3, т. 2 на ЗУО са изброени 16 примерни мерки за ПО, обособени в три групи:

- мерки, които могат да засегнат рамковите условия, свързани с образуването на отпадъци;
- мерки, които могат да засегнат фазата на проектиране, производство и разпространение;
- мерки, които могат да засегнат фазата на потребление и употреба.

Анализът на приложимостта на примерните мерки показва, че относими към компетенциите на местните власти и подходящи за прилагане в община Копривщица са посочените по-долу мерки от Приложение № 4. За всяка мярка са представени нейната същност, досегашно прилагане и планирани действия в настоящата подпрограма по всяка мярка.

Мярка: Използване на мерки за планиране или други икономически инструменти за насърчаване на ефикасното използване на ресурсите

Съдържанието на тази мярка може да се раздели на две групи дейности:

- Разработване на общински програми за предотвратяване образуването на отпадъци - съгласно българското законодателство, кметът на общината разработва *Програма за управление на отпадъците* и *Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци*, която е част от нея. Кметовете на няколко общини, ако те са включени в регионално сдружение, могат да разработят и Програма за съответния регион.
- Прилагане на икономически мерки

Компостирането е най-практичният и удобен начин да се третират органичните отпадъци в райони с еднофамилни къщи. Компостирането, което е собствения начин на природата за рециклиране, представлява контролирано разграждане на органични материали като листа, клонки, окосена трева и растителни хранителни отпадъци. Компостът е продукт за подобряване на почвата, който е резултат от правилното компостиране. Компостирането може да бъде по-лесно и по-евтино, отколкото поставянето на тези отпадъци в чували, или транспортирането им до претоварни станции или до контейнерите на централизираната система за събиране на отпадъци. Компостът също така подобрява почвата и отглежданите на нея растения. В селата обикновено има градини, ливади, дървета, храсти, или дори саксии за засаждане на растения и домашно приготвеният компост е много полезен. Всички органични отпадъци могат да се компостират. От всички „зелени“ отпадъци - отпадъци от дворове, като паднали листа, окосена трева, плевели и останки от градински растения, също и хранителни отпадъци, може да се получи отличен компост. Дървесните отпадъци от дворове могат да бъдат

насечени и нарязани до размера на дърва за горене в печка или камина или да бъдат раздробени чрез шредер до дървесни стърготини или малки парченца. Когато се поставят около засадени растения или за настилка на пътеки, те накрая ще бъдат биоразградени и ще се превърнат в компост. Компостирането може да се практикува в повечето дворове в изработени в домашни условия или фабрично произведени съдове за компостиране или просто на открити купове (в някои населени места има изискване за затворени съдове). Фирми, училища и други предприятия може също лесно да компостират отпадъците си. Изработените в домашни условия съдове могат да бъдат направени от дървесни отпадъци, тел, снегозадържащи съоръжения или дори стари кофи за боклук (с дупки, пробити в страни и отдолу). Фабрично произведените съдове включват такива със система за обръщане, рамки, конусообразни и съдове с голям обем.

С въвеждането на допълнителни плащания (екотакси, данъци, концесионни възнаграждения и пр.) за ползване на природни ресурси се цели намаляване на количеството на използваните ресурси в производството и по този начин и намаляване на количеството на отпадъците, които биха възникнали.

Въпреки, че вече са разработвани и приети различни програми, както в областта на околната среда като цяло, така и специално в областта на управление на отпадъците, не са предвиждани конкретни взаимнообвързани мерки за предотвратяване на отпадъците. Настоящата подпрограма е първата такава програма и в нея за първи път се предвиждат конкретни мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци в общината. Сама по себе си изготвената програма е мярка за планиране на ефективното използване на ресурсите. Въвеждането на „електронна община“, освен преките положителни ефекти за гражданите и бизнеса, има съществен принос към политиката за ПО и ефективно използване на ресурсите. Реализирането на мерки в това направление ще доведе до намаляване на употребата на офис хартия и консумативи, което е равнозначно на предотвратени тонове отпадъци в общината. Подобряването на обслужването на граждани в периода на програмата ще се фокусира и върху разширяване на предлаганите електронни услуги и тяхното популяризиране сред гражданите и фирмите.

Наред с това, общината може да насърчава екологосъобразно поведение на гражданите и юридическите лица, чрез подходящи икономически стимули. Например въвеждане на пониски ставки на годишния патентен данък по ЗМДТ за еднолични търговци и предприемачи, чиято дейност води до повторна употреба на дадени продукти (услуги за ремонт на дрехи, обувки, мебели, велосипеди, електрическо и електронно оборудване).

Тъй като трудно може да се измери точният ефект на количественото и качествено предотвратяване на отпадъци, постигнато в резултат на прилагането на тази мярка, **подходящ индикатор за нейния успех може да бъдат стойностни показатели като например:** брой разработени програми за ПО, брой изпълнени мерки от общинската програма за ПО, брой и/или стойност на въведените допълнителни екоплащания или икономически стимули, брой семейства въвели компостиране на място.

Мярка: Използване на разяснителни кампании и предоставяне на информация, насочена към широката общественост като цяло или към специфични групи от потребители

Тази мярка може условно да бъде разделена на информационни кампании и на мероприятия за обучение. Популяризирането на различни практически действия, водещи до предотвратяване на отпадъци, може да се извършва чрез съответни кампании в средствата за масова информация, рекламни брошури и пр. Целта на тези кампании е потребителят да е в състояние да взема информирано решение, относно предотвратяване на отпадъци при пазаруване или при извършване на ежедневните дейности в домакинството с оглед ПО и намаляване на тяхното количество.

Съществуват много добри примери за проведени информационни кампании относно ПО от местните власти. Например, за намаляване на количеството отпадъчна хартия, образувано от разпространението на рекламни материали в това число и на безплатни вестници, в редица европейски страни съществува практика за поставяне на стикери „против нежелана поща” на разположение на всеки, който желае да участва. От друга страна растящото място на информационните и комуникационни технологии в дома отваря пътя за нови подходи, позволяващи „всички хартии” да бъдат избегнати, като се дава приоритет на електронния носител, независимо дали става въпрос за битови сметки или за друга информация, предоставена на хартиен носител. Организирането на обучение на преподаватели може да бъде засилено, като съвместно с Министерството на образованието и науката се намери и подходящ начин (например в часовете на класния ръководител) за включване на преподаването на придобитите знания в учебната програма.

Основният резултат на тази мярка е повишаване на общественото съзнание. Специална целева група ще са децата и учениците в детските и учебни заведения, които много бързо се приобщават към „зелените” идеи. Информационните кампании ще се фокусират приоритетно към намаляването на образуването на отпадъци от опаковки от хартия, картон, стъкло и пластмаса и биоразградими отпадъци.

Индикатори: Брой проведени информационни кампании и обучения.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

ПОДПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ

Стратегическа цел: 1	Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване на образуването им и насърчаване на повторното им използване
Оперативна/и цел/и:	Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци
Текущи индикатори	Количество образувани битови отпадъци в тон за година – 737,9 тона за 2019 година; Норма на натрупване на битови отпадъци в община Копривщица през 2019 г. – 373 кг/ж/год.
Целеви индикатори	Количество образувани битови отпадъци в тон за година – 689,19 тона за година; Норма на натрупване на битови отпадъци в община Копривщица през 2028 г. – 371,58 кг/ж/год.

Мярка	Дейности /мерки/	Бюджет (лева)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
1. Използване на мерки за планиране или други икономически инструменти за насърчаване на ефикасното използване на ресурсите	1.1. Разработване на Програма за управление на отпадъците с включени цели и мерки за предотвратяване образуването на отпадъци /ПОО/	-	-	2021	Одобрена от Общински съвет Програма за управление на отпадъците на община	Подготовка и съгласуване на 1 брой Програма за управление на отпадъците с включени мерки за ПОО	Разработена и приета 1 брой Програма за управление на отпадъците с включени мерки за ПОО	Община	Обществеността и всички заинтересовани страни, които участват в консултациите при разработването на програмата
	1.2. Извършване на актуален Морфологичен анализ на смесените битови отпадъци към 2024 г.	8 000	Отчисления по чл.64 от ЗУО, Общински бюджет, ПУДООС, ОПОС 2021-2027 г.	2024	Изготвен актуален Морфологичен анализ на смесените битови отпадъци към 2024 г.	-	Изготвен 1 брой Морфологичен анализ на смесените битови отпадъци към 2024 г.	Община	РСУО
	1.3. Извършване на мониторинг за изпълнение на мерките за ПОО заложи в програмата, включително недопускане	-	-	2021-2028	Намаляване на вредното въздействие на отпадъците	Ежегодно - брой изпълнени/ в процес на изпълнение мерки	Брой изпълнени мерки, включени в ППОО до края на 2027 г.	Община	-

Програма за управление на отпадъците на територията на община Копривица 2021-2028 г.

	образуването на локални замърсявания								
	1.4. Съставяне на регистър на фирми в общината и създаване на база данни за отделяните отпадъци от тях	-	-	2021-2028	Осигуряване на актуална база данни	Брой обхванати фирми	Създаден 1 брой регистър на генераторите на производствени отпадъци в общината и техните генератори	Община	Фирми и предприятия
2. Използване на разяснителни кампании и предоставяне на информация, насочена към широката общественост като цяло или към специфични групи от потребители	2.1. Изготвяне на годишен план за действие, относно кампании за предотвратяване на отпадъците	-	-	2021-2028	Гражданите и фирмите са запознати с ползите от ПО	Изготвени годишни планове	До 2028 г. изготвени 8 годишни планове за действие	Община	
	2.2. Провеждане на кампании за разясняване и предоставяне на информация за политиките по ПО	3500	Общински бюджет ПУДООС и др.	2021-2028	Гражданите и фирмите са запознати с ползите от ПО	Брой реализирани дейности от годишния план за действие	До 2028 г. проведени минимум 7 информационни кампании	Община	

7.2. Подпрограма с мерки за разделно събиране и достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъците от хартия, метали, пластмаса и стъкло

В йерархията за управление на отпадъците подготовката за повторна употреба се нарежда на второ място след предотвратяване на образуването им. Целта на тази подредба е именно максималното използване на отпадъците в колкото се може повече направления. На следващо място е рециклирането, което цели превръщането на отпадъците в други суровини и материали, но разликата с подготовката за повторна употреба е, че тук за извършването на дейността е необходимо използване на много повече суровини. Следва оползотворяването, което цели използването на отпадъците за превръщане в енергия, биогорива и др.

Съгласно нормативната уредба, отделянето на рециклируеми и оползотворими отпадъци от потока битови отпадъци се осъществява посредством сътрудничество с организациите по оползотворяване на отпадъци от опаковки и чрез извършване на дейности по предварително третиране на отпадъците, преди тяхното депониране.

Увеличаването на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци води до минимизиране на количествата на рециклируемите отпадъци **в общия поток на отпадъците, постъпващи на депо.**

Формулирането на количествени цели за рециклиране и оползотворяване, засягащи определени приоритетни потоци отпадъци е практическа мярка за налагане на рециклирането/оползотворяването.

Въвеждането на разделно събиране, при източника на генериране на отпадъци, ще доведе до увеличаване количествата на събираните фракции. Прилагането на схеми за разделно събиране от една страна ще бъде организирано на база на принципа „**отговорност на производителите**”, като задължение на производителите и вносителите на стоки, след крайната употреба, на които се образуват масово разпространени отпадъци, и плащащи продуктови такси на фирми по оползотворяване. От друга страна стои като задължение на общините да организират системи за разделно събиране на отпадъците.

Приоритет ще има въвеждането на схеми за разделно събиране и рециклиране за следните групи отпадъци:

- отпадъци от опаковки и други битови отпадъци, подходящи за рециклиране (отпадъци от хартии и картони, пластмаси, метали и др.);
- отпадъци от офиси, административни сгради и учреждения;
- биоразградими отпадъци от домакинствата, заведенията за обществено хранене и от поддръжка на обществени зелени площи;
- едрогабаритни отпадъци;
- отпадъци от строителство и разрушаване на сгради;
- негодни за употреба автомобилни гуми;
- излезли от употреба моторни превозни средства;
- масово разпространени опасни отпадъци, като отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, негодни за употреба батерии и акумулатори, луминесцентни лампи и др.

Целите по чл. 31, ал. 1, т. 1 от ЗУО, определени в НПУО 2014-2020 г. предвиждаха до 1 януари 2020 г. най-малко 50 на сто от общото тегло на отпадъците от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло да бъде включено в подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали. Целта се оказа амбициозна и малко общини успяха да я достигнат в рамките на програмния период. Новата европейска цел за пластмасовите отпадъци е минимум 50% от количеството на отпадъчните пластмасови опаковки да се рециклира до 2025 г.

Общите количества на отпадъците от хартия, картон, метал, пластмаса и стъкло и съответните цели за рециклиране са изчислени поотделно за всеки регион за управление на отпадъците и общо за страната.

Изпълнението на целите за рециклиране ще бъде осъществено чрез:

- Количества, събрани от системите за разделно събиране с контейнери, поставени от организациите за оползотворяване на отпадъци от опаковки и общините;
- Количества разделно събрани отпадъци от пунктове за вторични суровини и търговски обекти;
- Отпадъци, отделени в регионалните инсталации за сепариране на смесени битови отпадъци.

Отпадъци, събрани чрез системите за разделно събиране с контейнери

За прогнозиране на количествата на рециклируеми отпадъци от системите за разделно събиране с цветни контейнери са използвани данни от отчетите на организацията за оползотворяване на отпадъци от опаковки за периода 2017-2019 г. Оценката за средното количество рециклируеми материали, събрани от системите за разделно събиране с контейнери за един жител средно за година към 2027 г. е съобразено с новите европейски цели, заложи в Рамковата директива за отпадъците.

Правните задължения за управлението на битовите отпадъци (отпадъци от домакинствата и др. под.), установени в Рамковата директива относно отпадъците, включват цел до 2020 г. 50% от битовите отпадъци да бъдат подготвени за повторна употреба/рециклирани.

Директивата е преразгледана (Директива (ЕС) 2018/851) и в нея са включени нови и по-амбициозни цели за повторна употреба и рециклиране на отпадъците: 55% до 2025 г., 60% до 2030 г. и 65% до 2035 г. С преразгледаната директива се въвежда и система от доклади за ранно предупреждение с цел оценка на напредъка на държавите членки по тези цели три години преди съответните крайни срокове.

Съобразно нормативната уредба всяка община може да достигне целта самостоятелно или заедно с други общини, в зависимост от решението на Общото събрание на съответното РСУО и наличната инфраструктура за третиране на отпадъците в общината и региона. Системите за разделно събиране и рециклиране на отпадъците от опаковки от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло, НУБА и ИУЕЕО, които се осъществяват и финансират основно от организациите по оползотворяване, чрез схемите за „разширена отговорност на производителя” се отчитат и допринасят в голяма степен за постигане от общините на целите за рециклиране на битовите отпадъци.

Община Копривщица ще предприеме допълнителни действия в следните направления:

- Въвеждане на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки и редовно спазване графика за извозването им при строг контрол на разделно събрания отпадък;
- Предоставяне на информация за количествата разделно събрани и предадени за рециклиране битови отпадъци от всички юридически лица на територията на общината;
- Мерки, свързани с осъществяване на контрол за изпълнение на изискванията за разделно събиране и предаване на рециклируеми битови отпадъци;
- Въвеждане на стимули за гражданите и юридическите лица за активно участие в организираните от общината системи за разделно събиране на отпадъците.

Пряко отношение към постигане на оперативната цел на настоящата подпрограма имат и мерките от други подпрограми, свързани например с:

- Осъществяване на информационни кампании за ползите от разделното събиране на отпадъци;
- След въвеждане на методиката на национално ниво и влизане в сила на националните нормативни изисквания за определяне на ТБО, където е възможно определянето и да е пряко свързано с количествата изхвърлени отпадъци;

- Внедряване на електронна информационна система за управление на отпадъците в общината, чрез която ще се събират данни за отпадъците, вкл. модул за разделно събиране и предадени за рециклиране, за проследяване на степента на постигане на целите и вземане на съответните управленски решения;
- Обучителни програми за поддържане и подобряване капацитета на администрацията и контролиращите служители на общината;
- Общи събрания на РСУО, обвързани с вземане на решения за подхода за изпълнение на целите на общините в РСУО и решения по други въпроси.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ
ПОДПРОГРАМА ЗА РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ПОВТОРНА
УПОТРЕБА И ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ НАЙ - МАЛКО ОТ ХАРТИЯ И КАРТОН, МЕТАЛИ,
ПЛАСТМАСА И СТЬКЛО

Стратегическа цел: 2	Нарастване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци
Оперативна/и цел/и:	Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране, транспортиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците
Текущи индикатори	2020 г. - минимум 10% от общото тегло на отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло са подготвени за повторна употреба и рециклиране.
Целеви индикатори	2027 г. - минимум 30% от общото тегло на отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло са подготвени за повторна употреба и рециклиране.

Мярка	Дейности /мерки/	Бюджет (лева)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
1. Прилагане на Стратегията и плана за действие за преход към кръговата икономика на Република България за периода 2021 – 2027 г. и достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на	1.1. Въвеждане на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки във всички населени места на общината	50 000	Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки (ООООп)	2021-2028	Въведена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки	Брой жители обхванати в системата за разделно събиране на отпадъци и брой съдове	Брой жители обхванати в системата за разделно събиране на отпадъци и брой съдове	Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки	Община
	1.2. Редовно спазване на графика за извозване на разделно събраните отпадъци от опаковки при строг контрол и отсортиране	-	Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки (ООООп)	2021-2028	Оптимизирана система за разделно събиране на отпадъци от опаковки	Количество разделно събрани отпадъци по видове в кг	Количество разделно събрани отпадъци по видове в кг	Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки	Община

битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло	1.3. Прилагане на финансови стимули към граждани прилагачи разделно събиране на отпадъци и предавачи за рециклиране битови отпадъци.	-	-	2021-2028	Осигурен данъчен стимул за домакинствата	Промени в размера на такса „Битови отпадъци” към Наредба за реда за определяне и събиране на местните такси	Брой домакинства получили данъчен стимул за такса „Битови отпадъци” за разделно събиране на отпадъци	Общински съвет	Община
	1.4. Въвеждане на разделно събиране на хартиени, картонени, найлонови и пластмасови отпадъци в административни, държавни и обществени сгради.	-	Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки (ОООП)	2021-2028	Въведена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки	-	Брой административни, държавни и обществени сгради, обхванати в системата за разделно събиране на отпадъци	Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки	Администрация
	1.5. Ежегодно планиране и осъществяване на тематични проверки за изпълнение на изискванията за разделно събиране и извървяне на отпадъците в организираната от общината система за разделно събиране на отпадъците	-	-	ежегодно	Изготвен доклад до кмета за резултатите от осъществения контрол	Брой извършените матични проверки	Брой извършени тематични проверки	Служители на общ. администрация	Община
	1.6. Ежегодно събиране и обработка на информация от ООП / фирми и др. юридически лица/ за количествата и видовете разделно събрани и	-	-	ежегодно	Общината да разполага с информация за количествата разделно	Количества разделно събрани отпадъци в кг/тон	Количества разделно събрани отпадъци в кг/тон	Община	Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки

	предадени за рециклиране отпадъци				събрани отпадъци на нейната територията				
	1.7. Организиране на системата за събиране на масово разпространени опасни отпадъци от домакинствата /луминисцентни лампи, батерии, акумулатори и отработени масла електрически и електронни уреди и др./	10 000	Общински бюджет	2021-2028	Общината разполага с допълнителни възможности за разделно събиране и отчитане на рециклируеми отпадъци	Брой сключени договор с организации по оползотворяване	Количества събрани разделно масово разпространен и опасни отпадъци	Община	Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки
	1.8. Организиране на система за разделно събиране на употребяван текстил(дрехи) и обувки с цел намаляване на обема на текстила, попадащ в общия обем на отпадъците, чрез поставяне на контейнери за събиране на употребяване дрехи.	0	Частни инвеститори	2021-2028	Намаляване на обема на отпадъците, генерирани в системата за събиране на битови отпадъци	Сключен договор с частна фирма за събиране на употребяван текстил	Количества събрани разделно употребяване тескtilни изделия, кг	Община	Частни инвеститор, които събират употребяван текстил
	1.9. Организиране на информационни кампании за ползите от разделно събиране на рециклируемите отпадъци	2 000	Общински бюджет	постоянен до 2028 г.	Гражданите и фирмите са запознати с ползите от разделното събиране	Брой реализирани дейности от годишния план за действие	Проведени минимум 5 информационни кампании	Община	Медии
	1.10. Увеличаване размера на санкциите, заложи в общинските наредби при смесването на отпадъци и изхвърляне на рециклируеми и оползотворими отпадъци в	-	-	постоянен до 2028 г.	Намаляване количеството на рециклируемите отпадъци в смесения	Брой наложение санкции за нерегламентирано изхвърляне на отпадъци	Брой наложение санкции за нерегламентирано изхвърляне на отпадъци	Общински съвет	Община

Програма за управление на отпадъците на територията на община Копревщица 2021-2028 г.

	контейнерите за битови отпадъци				битов отпадък				

7.3. Подпрограма с мерки за разделно събиране и достигане на целите и изискванията на НПУО за биоразградимите и биоотпадъците

„Биоотпадъците“ са част от биоразградимите битови отпадъци и по-конкретно отпадъците от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително - вкусовата промишленост.

По-голямата част от битовите отпадъци от домакинствата и други организации са биоразградими отпадъци. Ето защо българското законодателство въведе конкретни количествени цели за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на битови биоотпадъци, както и цели за отклоняване на битови биоразградими отпадъци от депата.

Съгласно §1, т.2 от ДР на ЗУО „Биоотпадъци“ са биоразградими отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.

Съгласно §1, т.3 от ДР на ЗУО „Биоразградими отпадъци“ са всички отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, като хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и други.

Член 8, ал. 1 от Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци, Приета с ПМС № 20 от 25.01.2017 г., Обн. ДВ. бр.11 от 31 Януари 2017 г. задължава кметовете на общини във всеки от регионите за управление на отпадъци по чл. 49, ал.9 от ЗУО да постигат следните регионални цели за разделно събиране и оползотворяване на битови биоотпадъци:

1. до 31 декември 2016 г. - не по-малко от 25 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.;

2. до 31 декември 2020 г. - не по-малко от 50 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.;

3. до 31 декември 2025 г. - не по-малко от 70 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.

Изпълнението на целите за разделно събиране и оползотворяване на битови биоотпадъци се осигурява чрез прилагане на домашно компостиране и разделно събиране.

Разделно събиране на битови био-отпадъци

При изготвяне на предвижданията за разделно събиране на битови био-отпадъци са възприети допусканията, определени в *Модел и поэтапен план за действие за управление на биоотпадъците в България*, разработен в рамките на проект „Разработване на нормативна уредба за управление на биоотпадъците и създаване на система за осигуряване качеството на компоста и Национална организация за осигуряване на качеството на компоста“. Направените допускания по отношение на фракциите „хранителни отпадъци“ и „растителни отпадъци“.

Прието бе, че системата за разделно събиране на битови био-отпадъци ще бъде въведена до 2019 г. и участието на населението в разделното събиране ще е съобразено с изграждането на съответните инсталации. Тази цел не беше постигната и предстои изграждане на регионални и общински компостиращи инсталации през периода до 2027 г. От системата за разделно събиране са изключени домакинствата, които прилагат домашно компостиране.

В подпрограмата за достигане на целите и изискванията за биоразградимите отпадъци са предвидени мерки, които условно могат да бъдат класифицирани като инвестиционни мерки и „меки“ мерки.

Инвестиционните мерки в програмата са свързани с ОПОС 2021-2027 г., както и от други източници на финансиране. Новите инвестиции са свързани главно с:

Изграждане на инсталация за компостиране и анаеробно разграждане към РСУО;

- Закупуване и предоставяне на домакинствата на компостери за домашно компостиране;

- Закупуване на съдове за разделно събиране на биоотпадъци и транспортни средства за превоз на разделно събрани биоотпадъци.

Наборът от „меки“ мерки за постигане на набелязаните цели включва внедряване на информационна система за отчитане на домашното компостиране, като модул от бъдещата интегрирана информационна система.

В настоящата подпрограма не са включени част от „меките“ мерки, които имат пряка връзка с постигане на набелязаните цели на програмата, но са описани в други подпрограми, тъй като имат хоризонтален характер и допринасят за постигането на няколко цели и подцели на плана. Пряко отношение към постигане на набелязаната цел на настоящата програмата са мерките от другите програми на плана, свързани с:

- осъществяване на информационните кампании за насърчаване на населението да събира разделно отпадъците и за активно предоставяне на информация за битовите отпадъци;

- продължаване прилагането на икономически инструменти, които чрез стимули и санкции да доведат до постигане на набелязаните цели /отчисленията за депониране, редуция на ТБО за участващите в системите за разделно събиране/;

- включването в общинската наредба на специални разпоредби и изисквания за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците;

- периодично извършване от общината на проучвания за морфологичния състав на битовите отпадъци;

- определяне на ТБО, възможно най-пряко, свързано с количествата изхвърлени отпадъци;

- обучение и подобряване административния капацитет за инспекции по управление на отпадъците на общинско ниво;

- мерките за разработване и внедряване в общината на електронна информационна система за отчитане изпълнението на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци;

- мерките, свързани с подобряване на оползотворяването и на рециклирането на битовите отпадъци от хартия и картон, включително и опаковки от същия материал, тъй като те са едновременно и биоразградими отпадъци.

Реализацията на мерките от настоящата подпрограма гарантира поэтапното намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци и за насърчаване на разделното събиране на биоотпадъците с цел компостиране и анаеробно разграждане, както и за третиране на биоотпадъците по начин, който осигурява висока степен на защита на околната среда.

Осъществяването на програмата има значителен принос за изпълнение и на целите за намаляване на парниковите газове в съответствие с Интегрирания план в областта на енергетиката и климата в Република България 2021-2030 г., тъй като изпълнението на мерките за биоразградимите отпадъци са едновременно и мерки за намаляване и предотвратяване на емисиите на метан от депата за битови отпадъци.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ
ПОДПРОГРАМА ЗА РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ И ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА БИОРАЗГРАДИМИТЕ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ В
Т.Ч. ЗА БИООТПАДЪЦИТЕ

Стратегическа цел: 2	Нарастване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци
Оперативна/и цел/и:	Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране, транспортиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците
Текущи индикатори	2019 г. - 5% от количеството на битовите биоотпадъци, предимно растителни образувани в общината са разделно събрани и оползотворени
Целеви индикатори	2027 г. - мин. 50% от количеството на битовите биоотпадъци образувани в общината са разделно събрани и оползотворени

Мярка	Дейности (мерки)	Бюджет (лева)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
1. Достигане на националните цели и изискванията за биоразградимите, в т.ч. за биоотпадъците до 2027 г.	1.1. Разделно събиране на „зелени“ биоотпадъци от обществени места – паркове и градини в т.ч. определяне на места за разполагане на такъв тип отпадък от гражданите с цел предаването му за компостиране	-	-	2021-2028 г.	Намаляване на количествата депонирани биоразградим и отпадъци	Население обхванато от системата за разделно събиране	Количеството на предадените за компостиране зелени отпадъци	Община	-
	1.2. Закупуване на компостери за домашно компостиране и увеличаване	20 000	ОПОС 2021-2027 Отчисления по чл.64 от ЗУО	2021-2028	Закупени компостери	-	Брой закупени компостери за фамилно компостиране;	Община	

Мярка	Дейности (мерки)	Бюджет (лева)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеца	Партньор
	броя на обхванатите домакинства		Общински бюджет				Брой домакинства, обхванати в системата за фамилно компостиране.		
	1.3. Въвеждане на стимули за гражданите, които предават разделно генерираните от тях биоразградими отпадъци	-	-	2021-2028 г.	Увеличено количество разделно събрани биоразградими отпадъци	Актуализирани общински наредби и правила по отношение на стимули	Увеличаване броя на гражданите, които събират разделно	Община	
	1.4. провеждане на разяснителни и информационни кампании сред населението на община Мирково и юридически лица, относно системата за разделно събиране на биоразградими отпадъци и ползите от нея	1 000 лв.	Общински бюджет	постоянен	Повишена информираност сред населението на община Мирково	Брой проведени информационни кампании	Увеличаване на количеството събрани БрБО чрез общинската система	Община	

7.4. Подпрограма с мерки за прилагане на изискванията за строителни отпадъци и отпадъци разрушаване на сгради

Според РДО до 2020 г. подготовката за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване, следваше да се увеличи най-малко до 70% от общото им тегло, като се изключват незамърсени почви, земни и скални маси от изкопи в естествено състояние. Същите цели са залегнали в ЗУО, но не са постигнати и ще бъдат преформулирани за периода до 2027 г.

Отпадъците от строителството и разрушаването във висока степен подлежат на рециклиране и повторна употреба. Така от проблем за околната среда, те могат да се превърнат в ресурс. Това е основен подход в устойчивото управление на отпадъците, наложен от активната политика на ЕС в това направление.

Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, Обн. ДВ.. бр.98 от 8 Декември 2017 г., определя някои допълнителни изисквания за управлението на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали в строителството. Съгласно сроковете, определени в ЗУО в тази наредба се регламентират конкретни цели за оползотворяване на определени видове строителни отпадъци и етапите за тяхното изпълнение.

С наредбата се регламентират:

1. създаването на система за управление и контрол на дейностите по събиране, транспортиране и третиране на строителните отпадъци (СО);
2. изискванията за влагане на рециклирани строителни материали в строителството;
3. изискванията за управление на СО в процеса на строителство и премахване на строежи.

Целта на наредбата е:

1. да се предотврати и ограничи замърсяването на въздуха, водите и почвите, както и да се ограничи рискът за човешкото здраве и околната среда в резултат на събирането, третирането и транспортирането на СО;

2. да се насърчи рециклирането и оползотворяването на СО за постигане на целите по чл. 32 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО).

Важна предпоставка за постигане на целите са част от действията, предприети на национално ниво до момента, а именно:

- за първи път е разработен и одобрен Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на Република България за периода 2011-2020 г.;

- одобрени са нормативни разпоредби в ЗУО и в Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали. В тях са разграничени ясно отговорностите на общинските, регионалните и централните институции.

Условията и редът за събиране, транспортиране, оползотворяване и обезвреждане на СО на територията на съответната община се определят с наредбата по чл. 22 ЗУО.

Община Копривщица, както и другите общини в страната имат следните отговорности, произтичащи от ЗУО и Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали:

- Организиране на събирането, включително разделното, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата;

- Когато общината е възложител на строителни дейности или на дейности по разрушаване на сгради, включително принудително премахване на строежи е длъжна:

- Да разработи План за управление на строителните отпадъци, като задължителна част от строителната документация за издаване на разрешение за строеж;

- Да изпълни реално Плана за управление на строителните отпадъци;

- Да влага в строежите определен процент материали от рециклирани строителни отпадъци или материално оползотворяване в обратни насипи;
- Да осигури селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове отпадъци в минимални количества.

Анализите на строителните отпадъци и на инфраструктурата за строителните отпадъци ни показват, че община Копривщица, както преобладаващата част от общините, а и фирмите в страната, депонират строителните си отпадъци нерегламентирано, най-често на старото общинско депо. На територията на общината, както и в региона все още няма инсталация за рециклиране на строителните отпадъци. За това е необходимо Общината да направи проучване за възможностите за рециклиране на строителните отпадъци в териториално близки райони или изграждане на собствена инсталация, както и за оползотворяване на строителни отпадъци в обратни насипи, рекултивация на нарушени терени и стари депа и други подобни и информирание на гражданите и организациите, чрез публикации на интернет страницата си.

В Наредбата за опазване на околната среда и управление на отпадъците на територията на община Копривщица и Наредбата за принудителното изпълнение на заповеди за премахване на незаконни строежи или части от тях, подробно са описани дейностите по управление на строителните отпадъци в общината.

В законодателството е регламентирано, че разходите за управление на отпадъците от строителство и разрушаване, следва да се поемат от притежателите на отпадъците. В тази връзка доставянето на отпадъците до съоръженията за третиране и заплащането на цената за приемането им е задължение на съответния притежател. В условията на общината е възможно приемането на отпадъци да става срещу заплащане на услуги по разполагане на контейнери на мястото на образуването и извозването им до площадка за временно съхранение или директно до съоръжения. Размерът на заплащането ще зависи от транспортните разстояния и ще бъде по-висок за малките населени места. Следователно необходимо е да бъдат предприети мерки за предотвратяване възникването на нерегламентирани сметища. Препоръчва се тези мерки да са насочени към предотвратяване на тези практики във възможно най-ранен етап, например чрез изискване на договор за предаване на отпадъци преди издаване на разрешението за строеж или с плана за управление на отпадъците при разрушаване на сгради.

В подпрограмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради са предвидени мерки, които условно могат да бъдат разграничени като инвестиционни мерки и „меки“ мерки.

Инвестиционните мерки са свързани главно с изпълнението на съоръжения и инсталации за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и за производство на рециклирани строителни материали. Необходимостта от изграждането на такива съоръжения, местоположението и капацитета им са дефинирани в Националния стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на Република България.

В подпрограмата не са включени част от „меките“ мерки, които имат пряка връзка с постигане на набеязаните цели на програмата, тъй като са описани в други подпрограми. Пряко отношение към постигане на набеязаната цел на настоящата програма са мерките от другите програми на плана, свързани с:

- Програми за обучение на служители за целите на изпълнение на изискванията за селективно разрушаване на сгради и за разделяне на строителните отпадъци в процеса на строителството;
- Осъществяване на информационните кампании за насърчаване на населението и бизнеса да събира разделно отпадъците и за активно предоставяне на информация за отпадъците;

- Разработване и внедряване на интегрирана общинска информационна система за отчитане на отпадъците, включително изпълнението на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъци с подсистема за строителните отпадъци.

България има много малко практически опит в разглежданата област, поради което са необходими постоянни и координирани усилия на централните, регионалните и местни власти както и на бизнеса от строителния бранш и на неговите браншови организации. При планиране на осъществяване на мерките, отнасящи се до строителните отпадъци е взето под внимание, че за депонирането на тези отпадъци се заплащат отчисления за депониране за всеки тон депониран отпадък, аналогично на отчисленията за депониране на битови отпадъци.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

ПОДПРОГРАМА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИЗИСКВАНИЯТА И ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ

Стратегическа цел: 2	Нарастване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци
Оперативна/и цел/и:	Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране, транспортиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците
Текущи индикатори	Ежегодно отчитане на количествата рециклирани строителни материали, вложени в строежите с възложител Община Копривщица, съгласно изискванията на Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали. Брой одобрени от Община Копривщица инвестиционни проекти с включен План за управление на строителните отпадъци
Целеви индикатори	Достигане на 70% рециклиране на образуваните строителни отпадъци в общината до 2027 г. Брой одобрени от Община Копривщица инвестиционни проекти с включен План за управление на строителните отпадъци

Мярка	Дейности (мерки)	Бюджет (лева)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
1. Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци от строителните дейности	1.1. Подготовка и реализация на проект за изграждане на общинска инсталация за третиране на строителни отпадъци	400000	Отчисления по чл.64 от ЗУО/ Общински бюджет	2021-2028	Изградена инсталация за третиране на строителни отпадъци	-	Въведена в експлоатация 1 брой общинска инсталация за третиране на строителни отпадъци	Община Копривщица	

Мярка	Дейности (мерки)	Бюджет (лева)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
	1.2. Ежегодна експлоатация и поддръжка на общинска инсталация за третиране на строителни отпадъци	130000	Отчисления по чл.64 от ЗУО/ Общински бюджет	2025-2028	Намаляване на депонираните строителни отпадъци и подготовка за повторната им употреба	-	Експлоатация на 1 брой общинска инсталация за третиране на строителни отпадъци	Община Копривщица	
	1.3. Прилагане на контрол за изпълнение изискванията на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредбата за строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали	-	-	2021-2028	Осъществен контрол за изпълнение изискванията на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредбата за строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали	брой извършени проверки; брой наложени санкции; брой съставени предписания	Количества рециклирани строителни материали	Община	Възложители на инвестиционни проекти

7.5. Подпрограма с мерки за закриване и рекултивация на депата с преустановена експлоатация и намаляване на риска от депонирани отпадъци

Депонирането на отпадъците стои на най-ниското ниво в йерархията на управление на отпадъците, въведена с европейското и с националното законодателство.

Основна част от усилията на национално и местно ниво за подобряване управлението на отпадъците са насочени към управление и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци, което може да се постигне чрез няколко групи мерки:

- ползване на депа, отговарящи на екологичните нормативни изисквания, които минимизират рисковете за околната среда;
- чрез намаляване на количествата депонирани отпадъци посредством увеличава дела на рециклираните и оползотворени отпадъци;
- закриване и рекултивация на старите депа за отпадъци с преустановена експлоатация;
- последващи следексплоатационни грижи и мониторинг на закритите депа;
- предотвратяване на депонирането доколкото е възможно на опасни битови отпадъци чрез разделното им събиране и предаване за обезвреждане.

Част от мерките, свързани с подобряване на йерархията на управление на битовите отпадъци (рециклиране и оползотворяване на биоразградимите и рециклируемите от хартия, метал, пластмаса и стъкло и др.), както и на строителните отпадъци, включени в предходните подпрограми, имат съществен принос и за предотвратяването и намаляването на депонираните отпадъци.

В настоящата подпрограма са включени допълнителни мерки от компетенциите на Община Копривщица, свързани с:

- осигуряване на екологосъобразно депониране на остатъчните битови отпадъци на депо, отговарящо на всички нормативни изисквания;
- подобряване управлението на други потоци битови отпадъци извън обхванатите битови отпадъци от предходните подпрограми, целящи подобряване на тяхното
- разделно събиране и отклоняването им от депониране, най-вече на опасните отпадъци от бита;
- следексплоатационни грижи и мониторинг за рекултивирани участъци от сторото депо за ТБО.

Следексплоатационните грижи включват дейностите по поддръжка на площадката на депото след неговото закриване, осъществяване на контрол и наблюдение на параметрите на околната среда (мониторинг) и отстраняване на евентуални отрицателни последици от въздействието на депото върху околната среда и човешкото здраве за определения от компетентните органи следексплоатационен период.

Като част от РСУО – Златица, битови отпадъци от община Копривщица се депонират на регионално депо, което отговаря на европейските и националните изисквания за екологосъобразно обезвреждане на отпадъци.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

ПОДПРОГРАМА ЗА ЗАКРИВАНЕ И РЕКУЛТИВАЦИЯ НА ДЕПАТА С ПРЕУСТАНОВЕНА ЕКСПЛОАТАЦИЯ И НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИ ОТПАДЪЦИ

Стратегическа цел: 3	Ефективно управление на отпадъците, гарантиращо чиста и безопасна околна среда
Оперативна цел:	Предотвратяване и намаляване на риска от замърсявания с отпадъци
Текущи индикатори	Количества битови отпадъци, генерирани на територията на община Копривщица депонирани в депа, отговарящи на нормативните изисквания
Целеви индикатори	100% от битовите отпадъци, генерирани на територията на община Копривщица предназначени за депониране се обезвреждат в депа, отговарящи на нормативните изисквания

Мярка	Дейности (мерки)	Бюджет (лева)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
1. Остатъчните количества битови отпадъци се обезвреждат, съгласно нормативните изисквания през целия период на програмата	1.1. Осъществяване на мониторинг след изпълнение на проекта за рекултивация на общинското депо	10 000	Общински бюджет	постоянен	Изпълнен план за мониторинг	-	Годишни отчети по изпълнение на Плана за мониторинг	Община Копривщица	Акредитирани лаборатории
	1.2. Подновяване на амортизираните съдове за смет /закупуване на нови/, обновяване и техническа поддръжка на транспортните средства за извозване на отпадъци	200 000	Общински бюджет	2021 - 2028	Ефективна и обезпечена с необходимия брой съдове система за събиране и извозване на смесените битови отпадъци	Брой съдове за смет; Брой транспортни средства за извозване на отпадъци	Брой подновени контейнери и кофи за смет; Брой закупени нови транспортни средства за извозване на отпадъци	Община	

Мярка	Дейности (мерки)	Бюджет (лева)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеца	Партньор
	1.3. Поставяне на видеонаблюдение и контрол на критичните точки за образуване на нерегламентирани сметища	30 000	Общински бюджет, Държавен бюджет	2021 - 2028	Предотврането образуване на нерегламентирани замърсявания на територията на общината	Брой изградени системи за видеонаблюдение	В края на периода на Програмата няма допуснати замърсявания	Община	
	1.5. Изграждане на система за управление и контрол на животински отпадъци	2000	Общински бюджет, Държавен бюджет, МОСВ	2021 - 2028	Изградена система за управление и контрол на животинските отпадъци в общината	Брой изградени системи	В края на периода на Програмата има изградена система за управление и контрол на животински отпадъци	Община	

7.6. Подпрограма за подобряване на административния капацитет на общината по управление на отпадъците

Административно, Община Копривщица е добре организирана и осигурена с подходящи кадри, които имат ресурс и подготовка за бъдещо развитие. Формирани са отдел и комисии, които пряко или косвено са свързани с опазване на околната среда и управлението на отпадъците.

За ефективното управление на отпадъците от ключово значение е наличието на административен капацитет в общината за изпълнение на функциите, произтичащи от нормативната уредба и поставените общински цели във връзка с общинската политика за управление на отпадъците. Новите и все по-растящи изисквания на националното законодателство за отпадъците налагат непрекъснато развитие и повишаване на административния капацитет на общините, което да гарантира, че те разполагат с ключови служители за компетентно управление на отпадъците на територията си. Дейностите по управление на отпадъците представляват комплекс от решения, действия и дейности, свързани с образуването на отпадъците, екологосъобразното им третиране на база определена информация, както и различните форми на контрол.

Ключовите характеристики на административния капацитет, определят и оперативните цели на настоящата подпрограма, около които са обединени включените в подпрограмата мерки, както следва:

- *Мерки за нормативна и програмна осигуреност на дейностите по управление на отпадъците*

За изпълнение на тази мярка е предвидено непрекъснато следене и развитието на националната правна рамка в сектор отпадъци, с цел навременно отразяване на нормативните промени в местната нормативна уредба, както и промени в нормативните документи на общината, съобразно местните условия и възникващи потребности. Разработването на ясни вътрешни правила за наблюдение, отчет и оценка на изпълнението на Програмата също е от основно значение за проследяване на напредъка в изпълнението и предприемане на коригиращи действия в случай на възникнали проблеми.

- *Постоянно повишаване на квалификацията на служителите*

За запазване и повишаване на квалификацията на служителите, които имат отговорности по управление на отпадъците, са предвидени редица обучителни дейности.

- *Подобряване на информационното осигуряване на дейностите за управление на отпадъците*

Основните мерки са насочени към подобряване на информационната база за управление на отпадъците. Необходимо е всички дейности и процеси в областта на отпадъците да бъдат информационно обезпечени, чрез изграждане на единна информационна система, която да осигурява възможност за събиране, съхранение и обработка на данните в интегриран вид. Единната информационна система за отпадъците ще гарантира изготвянето на качествени анализи и отчети и проследяване на напредъка по заложените в Програмата за управление на отпадъците на Община Копривщица цели до 2028 г.

В съответствие с развитието на националното законодателство в сектор отпадъци и с националните политики за непрекъснато повишаване на квалификацията и за учене през целия живот, в подпрограмата са предвидени дейности за развитие на компетентността, знанията и уменията на служителите от администрацията с функции свързани с отпадъците и за тяхното ресурсно обезпечаване.

Включените в подпрограмата мерки имат хоризонтален характер и тяхното изпълнение ще подпомогне постигането на всички стратегически цели на Програмата за управление на отпадъците на община Копривщица 2021-2028 г.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

ПОДПРОГРАМА ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ НА ОБЩИНАТА ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Стратегическа цел: 3	Ефективно управление на отпадъците, гарантиращо чиста и безопасна околна среда
Оперативна цел:	Нормативно регулиране и укрепване на административния капацитет на Общинската администрация за управление на отпадъците
Текущи индикатори	Брой изпълнени мерки от плана
Целеви индикатори	Подобрена нормативна и програмна осигуреност и повишен капацитет на служителите в Община Копривцица

Мярка	Дейности (мерки)	Бюджет (лева)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
1. Нормативна и програмна осигуреност на дейностите по управление на отпадъците	1.1. Приемане на промени в общинската нормативна уредба съобразно развитието и изискванията на европейското, националното законодателство и местните политики за отпадъци	-	-	постоянен	Нормативна осигуреност	Брой приети/ допълнени документи в областта на управление на отпадъците	Брой приети промени в общински нормативни документи при установена необходимост	Кмет	Общински съвет

Мярка	Дейности (мерки)	Бюджет (лева)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
	1.2.Изготвяне на годишен отчет пред ОБС Копривщица и РИОСВ – София обл. по изпълнение на дейностите, заложен в Програмата за управление на отпадъците в община Копривщица	-	-	ежегодно	Изготвен годишен отчет	-	Брой изготвени отчети за изпълнение на мерките в Програмата за управление на отпадъците на община Копривщица 2021-2027 г.	Община	
2. Постоянно повишаване на квалификацията на служителите	2.1. Обучения на служители в ОА и други общински звена по теми за управление на отпадъците	2000	Общински бюджет НСОРБ МОСВ	постоянен	Повишена квалификация и умения на служителите	Брой проведени обучения	Брой обучени служители	Община	АСЕКОБ МОСВ РИОСВ НСОРБ

7.7. Подпрограма с мерки за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

Информационното осигуряване на дейностите по управлението на отпадъците е с важно значение при процесите на техния контрол. Необходимо е Общината да разполага с достатъчно и надеждни данни за различните видове и потоци отпадъци, с които борави или които се образуват на територията ѝ, но се управляват от други лица. Обобщението на информацията за генерираните отпадъци на територията на общината влияе и върху годишното изчисляване на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, както и за намаляване количествата на отпадъците, депонирани на Регионалното депо.

Кампаниите за повишаване на общественото съзнание и консултации с участниците в процеса на управление на отпадъците, ще допринесат за разбиране на потенциалните възможности и ползи за околната среда, произтичащи от оползотворяването и рециклирането на отпадъците. Информирането и участието на обществеността е основен компонент на всяка Програма за управление на отпадъците. Отпадъците са резултат от човешката дейност и без участието на населението, основен генератор на битови отпадъци, дори и най-добре разработената програма не може да постигне своите цели. От изключителна важност е населението и бизнесът да бъде запознато с йерархията при управление на отпадъците, да са запознати с приоритетността в реда на справянето с отпадъците, както и за отговорностите на всеки, който образува или допринася за образуването на отпадъци, включително и отговорността да покрива пълните разходи за своите действия.

Вземането на правилни решения и осъществяването на мерките, заложи в Програмата за управление на отпадъците и Плана за действие към нея, ще се постигнат при оптимален баланс на интересите на различните участници в управлението на отпадъците. Необходимо е да се поддържа непрекъснат диалог с участниците в дейностите по управление на отпадъците и организирането на кампании за повишаване на общественото разбиране.

Постигането на целите ще се осъществи чрез изпълнението на следните мерки:

- Повишаване на информираността и мотивацията на различни социални групи и на бизнес организациите
- Провеждането на ежегодни национални кампании за почистване от отпадъци чрез участие на доброволци
- Участие в ежегодният конкурс за общини „За чиста околна среда”, „Обичам природата и аз участвам” и др.
- Провеждане на регулярните информационни кампании съвместно с организациите по оползотворяване.
- Редовно предоставяне на информация за състоянието на околната среда;
- Привличане на населението, неправителствени организации и заинтересованата индустрия в процесите на вземане на решения по въпросите на управление на отпадъците, включително за начина за определяне на „такса битови отпадъци” и отчитането на изразходваните средства;
- Повишаване на общественото съзнание, с цел да се постигне промяна в поведението на населението, чрез осъзнаване на екологичните рискове, свързани с изчерпване на ресурсите, образуването и обезвреждането на отпадъците;
- Получаване на обратна връзка за успеха на прилаганите мерки.

Включените в подпрограмата мерки целят повишаване на информираността и мотивацията на различните социални групи и на бизнес организациите, което е от критична важност за подобряване на резултатите при управлението на отпадъците, като се залага на разширяване на обхвата на информационните дейности за обществеността и бизнеса, дейности, които традиционно се подценяват.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

ПОДПРОГРАМА ЗА ПРИЛАГАНЕ НА РАЗЯСНИТЕЛНИ КАМПАНИИ И ИНФОРМИРАНЕ НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА ПО ВЪПРОСИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Стратегическа цел: 4	Включване на обществеността в управлението на отпадъците
Оперативна цел:	Участие на обществеността при прилагане на йерархията на управление на отпадъците
Текущи индикатори	Брой домакинства, търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради, които участват в системите за разделно събиране на отпадъци.
Целеви индикатори	През 2027 г. : - брой проведени разяснителни и информационни кампании; - над 50% от населението участва в системи за разделно събиране на отпадъците

Мярка	Дейности (мерки)	Бюджет (лева)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
1. Подобряване информираността и участието на населението и бизнеса, относно дейностите по управление на отпадъците	1.1. Публикуване на обяви за консултации, срещи, обществени обсъждания и други в процеса на вземане на решения по общински нормативни актове и документи в областта на отпадъците	-	-	постоянен	Осигурени предпоставки за участие на обществеността в процеса на вземане на решения относно общинските политики в областта на отпадъците	Брой проведени обществени консултации/ обсъждания	Брой проведени обществени консултации/ обсъждания	Кмет	

Мярка	Дейности (мерки)	Бюджет (лева)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
	1.2. Провеждане на информационни и разяснителни кампании и издаване на информационни материали за разделно събиране и подобряване на управлението на битовите отпадъци като ресурси в съответствие с мерките, предвидени в общинската програма за управление на отпадъците за различни възрастови и социални групи	3 000	Отчисления по чл.64 от ЗУО Общински бюджет	Ежегодно	Гражданите и фирмите са информирани за реда, начина и ползите от разделното събиране и оползотворяване на битовите отпадъци	Брой проведени информационни кампании за разделно събиране и подобряване на управлението на битовите отпадъци	Минимум 7 броя проведени информационни кампании за разделно събиране и подобряване на управлението на битовите отпадъци	Община	
	1.3. Провеждане на анкетно проучване за отчитане на мнението на населението по различни аспекти на политиката по управление на отпадъците и предоставяните услуги	-	-	Ежегодно	Събрана информация за мнението на обществеността с цел подпомагане вземането на управленски решения	-	Проведени минимум 3 анкетни проучвания до 2027 г.	Еколог	
	1.4. Публикуване на годишните отчети по изпълнение на ПУО до 2027 г.	-	-	Ежегодно до 31 март	Осигурена прозрачност при изпълнение на общинските политики за отпадъците	Брой публикувани годишни отчети	Публикувани 7 годишни отчети за ПУО	Еколог	

Мярка	Дейности (мерки)	Бюджет (лева)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
	1.5. Провеждане на местни кампании по почистване на обществени зелени площи, паркове, градинки, площи и др.	3000	Общински бюджет	Ежегодно 2021-2027	Повишено участие на населението и бизнеса, почистени нерегистриран и замърсявания и обществени площи	Брой проведени кампании; Брой участници; Количества събрани и извозени отпадъци	Проведени минимум 7 кампании; Минимум 50 участници на година; Количества събрани и извозени отпадъци	Община	
	1.6. Организиране на конкурси на екологична тематика за деца и ученици	3000	Общински бюджет	Ежегодно	Развиване на екологично мислене и отношение към опазването на природата сред подрастващите	Брой конкурси; Брой участници	Проведени минимум 7 конкурси с минимум 30 участници на година	Община	СУ и ЦДГ
	1.7. Участие в национални кампании на ПУДООС	50 000	ПУДООС	Ежегодно	Реализирани 5 екологични проекта	Брой реализирани проекти	Реализирани минимум 5 екологични проекта	Община	СУ и ЦДГ

VIII. Координация с други планове и програми

Програмата за управление на отпадъците на община Копривщица 2021-2028 г. е елемент от една цялостна система за планиране, поради което в този раздел е представена връзката между настоящата програма и други национални, регионални и общински програмни и стратегически документи. От своя страна изпълнението на Програмата за управление на отпадъците ще допринесе в по-малка или по-голяма степен за постигането на целите на редица европейски, национални, регионални и местни планови документи:

1 „Нова стратегическа програма на ЕС за периода 2019—2024 г.“

На заседанието си в Брюксел на 20 юни 2019 г. Европейският съвет постигна съгласие по програма на ЕС за следващите пет години. В документа „Нова стратегическа програма за периода 2019—2024 г.“ се определят приоритетните области, които ще направляват работата на Европейския съвет и ще дават насоки за работните програми на други институции на ЕС.

Четири са основните приоритети на стратегическата програма:

- защита на гражданите и свободите
- развиване на силна и жизнеспособна икономическа база
- изграждане на неутрална по отношение на климата, екологична, справедлива и социална Европа
- защита на европейските интереси и ценности в световен план.

Стратегическата програма очертава и пътищата за постигане на тези цели.

2 Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие 2030 г.

Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие на Република България задава рамка за действия за адаптиране към изменението на климата (АИК) и приоритетни направления до 2030 г., като идентифицира и потвърждава необходимостта от действия за АИК както за цялата икономиката, така и на секторно ниво. Включените сектори са: „Селско стопанство“, „Биологично разнообразие и екосистеми“, „Енергетика“, „Гори“, „Човешко здраве“, „Транспорт“, „Туризм“, „Градска среда“ и „Води“. Управлението на риска от бедствия се разглежда като междусекторна тема.

3 Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха, България 2020-2030 г.

Спазване на законодателството на ЕС и участие и допринасяне за реализирането на законодателните ангажименти и инициативи на ЕС като пакета от мерки за създаване на Кръгова икономика до 2030 г.:

- Минимум 55% от общинските отпадъци да се рециклират до 2025 г., над 60% до 2030 г. и над 65 % до 2035 г.

- Над 50% от отпадъчните пластмасови опаковки да се рециклират до 2025 г.

- Опасните отпадъци от домакинствата да се събират отделно до 2022 г., биологичните отпадъци до 2023 г. и текстилът до 2025 г.

- До 2035 г. количеството депозирани общински отпадъци трябва да се намали до 10% или по-малко от общото количество генерирани общински отпадъци.

4 Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018-2024 Г.)

5 Национална стратегия за регионално развитие 2012-2022 г.

Националната стратегия за регионално развитие (НСРР) е основният документ, който определя стратегическата рамка на държавната политика за постигане на балансирано и устойчиво развитие на районите на страната и за преодоляване на вътрешнорегионалните и междурегионалните различия/неравенства в контекста на общоевропейската политика за сближаване и постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж.

В рамките на стратегическия приоритет на документа: „Развитие на инфраструктурата за опазване на околната среда” е определена специфична цел за „ефективно използване на ресурсите в регионите чрез оптимизиране събирането на отпадъци и внедряване на съвременни технологии за разделно събиране, компостиране на биоразградимите отпадъци, рециклиране и екологично обезвреждане в изпълнение на Пътната карта за ефективно използване на ресурсите в Европа в периода до 2020 г.”.

6 Национален план за управление на отпадъците 2021-2027 г.

Националният план за управление на отпадъците (НПУО) има ключова роля за постигане на ефективно използване на ресурсите и устойчиво управление на отпадъците, тъй като анализите на съществуващата ситуация показват, че в България съществува значителен потенциал за подобряване на предотвратяването и управлението на отпадъците, по-добро използване на ресурсите, разкриване на нови пазари и създаване на нови работни места, като същевременно бъдат намалени вредните въздействия на отпадъците върху околната среда.

7 Стратегията и плана за действие за преход към кръговата икономика на Република България за периода 2021 –2027 г.

8 Национална програма за предотвратяване на образуването на отпадъци (НППОО)

Националната програма за предотвратяване на образуването на отпадъци (НППОО) е в съответствие с изискванията на РДО и на чл.50 от ЗУО и е неразделна част от НПУО. Тя определя мерки за прилагане на най-високото ниво в йерархията на управление на отпадъците.

9 Стратегия на ЕО относно бъдещото управление на битовите отпадъци;

10 Пътната карта за ефективно използване на ресурсите в Европа

11 Зелена книга за Европейска стратегия за пластмасовите отпадъци в околната среда

12 Интегриран план в областта на енергетиката и климата в Република България 2021-2030 г.

13 План за интегрирано развитие на община Копривщица 2021-2027 г.

IX. Система за наблюдение, контрол и отчитане на изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците

Наблюдението и оценката на изпълнението на програмата са ключови етапи от цялостния процес на планиране, с оглед проследяване на изпълнението на предварително поставените цели, срокове и ресурси и навременно предприемане на действия за преодоляване на възникващи проблеми при реализацията на мерките, а при необходимост - извършване на актуализация.

Член 52 от ЗУО поставя рамкови изисквания към разработването на програми за управление на отпадъците от общините, като поставя и следните най-общи изисквания по отношение на наблюдението, отчета и контрола на програмата:

- Програмата се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия;
- Кметът на общината информира ежегодно в срок до 31 март общинския съвет за изпълнението на програмата през предходната календарна година.

Наблюдението на изпълнението на Програма за управление на отпадъците на община Копривщица 2021-2028 г. е процес на системно събиране и анализ на информация, относно хода на изпълнение на включените в програмата мерки. За всяка мярка или група от мерки в отделните подпрограми към програмата са посочени очаквани резултати от изпълнението ѝ, както и индикатори за текущо изпълнение и целеви индикатори. Именно за посочените резултати и конкретно определени индикатори ще се събира необходимата информация в рамките на системата за наблюдение, отчет и контрол. В допълнение към изпълнението на текущите и целевите индикатори, за всяка мярка се наблюдава и спазването на предвидения график и степента на изразходване на ресурсите.

Наблюдението на изпълнението на програмата за управление на отпадъците включва няколко важни аспекта.

Кметът на общината *организира наблюдението на изпълнението* на общинската програма за управление на отпадъците. Той определя звеното в структурата на общинската администрация, което ще отговаря за събиране и обобщаване на информацията за изпълнение на включените в програмата мерки, както и за изготвяне на годишния отчет за изпълнение на програмата.

Вторият аспект се отнася до *събиране на информация* за проследяване на напредъка на изпълнението на програмните цели. Осигуряването на достатъчно и надеждни данни в единен формат за образуване, състав, събиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците е от съществено значение за проследяване на напредъка към постигане на целите и осъществяване на контрол по изпълнение на мерките. Изключително важно е общината да разработи и прилага единна информационна система за отпадъците. С оглед на това, че за някои мерки ще се налага измерване на информираността, развитието на социалните нагласи и участието на населението и бизнеса при изпълнение на мерките за отпадъците, целесъобразно е общината да проведе проучвания или анкетни допитвания. Сроковете за събиране и систематизиране на данните трябва да са съобразени с нормативно изискваните срокове за отчети и доклади, с цел постигане на ефективност и ефикасност на процеса. ЗУО изисква кметът на общината да представя годишен отчет за изпълнение на програмата за управление на отпадъците за предходната година до 31 март, а регионалните сдружения за управление на отпадъците да представят годишни отчети за изпълнение на целите по чл. 31 от ЗУО до 10 март на следващата година.

На трето място, системата за наблюдение, отчет и контрол на изпълнението на програмата включва действия, които осигуряват необходимата информация за *междинни оценки и окончателна оценка* на степента на изпълнение на целите, както и механизъм за анализ на причините за евентуални проблеми при изпълнението им и за актуализация при необходимост. Като административен подход следва кметът на общината да издаде заповед, в която подробно да са описани отговорностите на всички структурни звена в общината за набиране на съответната информация със съответните срокове, както и за обобщаването ѝ и подготовката на Отчет пред общинския съвет за изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците.

Орган за контрол по изпълнение на програмата е общинският съвет. Кметът на общината информира ежегодно общинския съвет и обществеността за изпълнението на програмата през предходната календарна година. За целта той изготвя *Отчет за изпълнение на Програмата за управление на отпадъците* през съответната година, който се представя в срок до 31 март, като копие от отчета се изпраща на РИОСВ. Целта на отчета за изпълнение на програмата през предходната календарна година е да се проследи напредъкът при изпълнението и да се идентифицират необходимите промени или адаптиране на програмата за текущата година. Отчетът се изготвя на достъпен език и стил и включва графики, фигури, таблици, които да илюстрират напредъка по изпълнение на мерките и целите. Това е необходимо за по-добро разбиране на съдържанието от страна на неспециалисти в областта на отпадъците - както общински съветници, така и широката общественост.

Член 52, ал.3, т.2 от ЗУО поставя най-общи изисквания по отношение на *актуализацията* на разработените от общините програми за управление на отпадъците - програмата се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия.

Необходимост от актуализация на общинската програма за управление на отпадъците може да възникне по различни причини:

- в резултат от въздействието на „външни“ фактори - например промени в изискванията на европейското и българското законодателство, които налагат промяна в поставените в програмата стратегически и специфични цели и в съответните програмни мерки;
- в резултат на фактори, свързани с изпълнението - значително изоставане в изпълнението на програмните мерки и/или липса на напредък за постигане на целевите индикатори въпреки изпълнението на програмните мерки, което налага прилагането на допълнителни мерки към

вече приетите или замяна на някои от приетите мерки, които не дават очаквания предварително резултат.

С оглед значението на изпълнението на целите в общинските програми за управление на отпадъците за изпълнение на националните цели, които страната докладва на ЕК, общината следва да предвиди междинна оценка на програмата след тригодишен срок на изпълнение, която ще посочи тенденциите и степента на изпълнение на програмните цели. В съответствие с изводите от оценката следва да се извърши актуализация на програмата, ако се налага. Ако обаче в резултат на промени в обстоятелствата се налага да се направи актуализация в друг времеви период, то тя може да се извърши по всяко време от изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците.

Процедурата за актуализация на общинската програма за управление на отпадъците следва процедурата за разработване и одобрение на програмата. Актуализацията на програмата също трябва да премине през обществени консултации и да се приложи законодателството за екологична оценка на планове и програми, след което да се одобри от общинския съвет и да се публикува за информация на обществеността.

X. ПРИЛОЖЕНИЯ

ПРИЛОЖЕНИЕ 1

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

АСЕКОБ	Асоциация на еколозите на общините в Република България
ББО	Биоразградими битови отпадъци
БО	Битови отпадъци (ТБО - твърди битови отпадъци)
ДБ/РБ/ОБ	Държавен бюджет/Републикански бюджет/Общински бюджет
ЕС	Европейски съюз
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗМСМА	Закон за местната администрация и местното самоуправление
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗУТ	Закон за устройството на територията
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИУГ	Излезли от употреба гуми
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРО	Масово разпространени отпадъци
МС	Министерски съвет
НПО	Неправителствени организации
НППОО	Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъци
НПУО	Национален план за управление на отпадъците
НСИ	Национален статистически институт
НСОРБ	Национално сдружение на общините в Република България

НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
ОПОС	Оперативна програма "Околна среда"
ОСР	Отпадъци от строителство и разрушаване
ПИРО	План за интегрирано развитие на община
ПО	Производствени отпадъци
ПОО	Предотвратяване на образуването на отпадъци
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
РД	Регионално депо
РДО	Рамкова директива за отпадъците
РИОСВ	Регионални инспекции по опазване на околната среда и водите
РСУО	Регионално сдружение за управление на отпадъците
СО	Строителни отпадъци
ТБО	Такса битови отпадъци
УО	Управление на отпадъците

ПРИЛОЖЕНИЕ 2

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ТАБЛИЦИ

Таблица 1: Население на гр. Копривщица.....	9
Таблица 2: Количества депонирани смесени битови отпадъци от община Копривщица на РДО за периода 2018 – 2020 г. в тона	11
Таблица 3: Количества смесен, разделно събран и общ битов отпадък за 2019 г.....	13
Таблица 4: Морфологичен състав на образуваните количества смесени битови отпадъци по сезони в процент	13
Таблица 5: Изводи от проведеното проучване на морфологичния състав на смесено събраните битови отпадъци от община Копривщица през 2019 г.....	14
Таблица 6: Норма на натрупване на отпадъците (кг./жител/год.).....	30
Таблица 7: Прогноза за количеството на отпадъците в община Копривщица 2019-2028 г.	31
Таблица 8: Стратегически, специфични цели и подпрограми в Програмата за управление на отпадъците на община Копривщица 2021 - 2028 г.	35

ПРИЛОЖЕНИЕ 3

Окончателен доклад от изготвен през 2019 г. четирисезонен морфологичен анализ на битовите отпадъци, генерирани на територията на община Копривщица